

Wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de Wet op de jeugdzorg in verband met de herziening van de kinderschermingsmaatregelen

Memorie van toelichting

Om de herziening van de kinderschermingsmaatregelen te bewerkstelligen is het in de eerste plaats nodig de regeling van de kinderschermingsmaatregelen in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en een enkele bepaling van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de Wet op de jeugdzorg aan te passen. Dat gebeurt in dit wetsvoorstel. Wijzigingen – voor zover nodig – in andere onderdelen van het Burgerlijk Wetboek en in alle andere regelgeving in formele zin zullen bij afzonderlijk wetsvoorstel worden voorgesteld.

Deze memorie van toelichting is als volgt opgebouwd:

1. Inleiding
2. Kritiek op de huidige kinderschermingswetgeving
  - 2.1. Ondertoezichtstelling
  - 2.2. Voogdij
  - 2.3. Langdurige pleegzorg
3. De context van het wetsvoorstel
4. Het wetsvoorstel op hoofdlijnen
  - 4.1. De ondertoezichtstelling
  - 4.2. Eén gezagsbeëindigende maatregel
  - 4.3. Hiërarchie in bevoegdheden indienen verzoekschrift
  - 4.4. De verantwoording over de uitvoering van de kinderschermingsmaatregelen
  - 4.5. Blokkaderecht
  - 4.6. Geschillenregeling
5. Positionering raad voor de kinderscherming en bureau jeugdzorg
6. Informatieverstrekking in het kader van de ondertoezichtstelling
  - 6.1. Noodzaak aanvullende regeling
  - 6.2. Algemene regels voor gegevensverstrekking
  - 6.3. Aanvullende regeling gegevensverwerking ondertoezichtstelling
7. Artikelen

1. Inleiding

Kinderen hebben recht op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling en groei naar zelfstandigheid. De ouders zijn hiervoor als eersten verantwoordelijk. Wanneer de ouders in het realiseren van die verantwoordelijkheid onvoldoende slagen, is het de plicht van de overheid om maatregelen te nemen. De overheid heeft echter niet alleen de taak om tijdig in te grijpen in het familie- en gezinsleven indien de bescherming van het kind hierom vraagt, zij dient ook het familie- en gezinsleven te eerbiedigen.

Soms lijkt in de jeugdbescherming sprake te zijn van conflicterende belangen. Enerzijds zijn er de belangen van de ouders die de plicht en het recht hebben om hun kinderen te verzorgen en op te voeden op een wijze die zij aangewezen achten. Het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) beschermt dit recht van de ouders tegen ongefundeerd ingrijpen door de overheid. Anderzijds is er het belang van het kind bij een opvoeding en verzorging die aan bepaalde minimumvoorwaarden voor een voorspoedige ontwikkeling voldoet. In het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) is het recht van het kind op welzijn, ontwikkeling en vrijwaring van mishandeling vastgelegd.

De overheid heeft krachtens het IVRK de plicht om ouders die problemen ondervinden bij de verzorging en opvoeding van hun kinderen, te ondersteunen, maar moet hierbij wel het in het EVRM opgenomen recht op een ongestoord familie- en gezinsleven respecteren. Dat is anders wanneer er sprake is van opvoed- en opgroei problemen die de ontwikkeling van het kind bedreigen en de ouders de aangeboden ondersteuning weigeren. Dan is de overheid ook verplicht om – in het belang van het kind – een kindbeschermingsmaatregel te treffen als kader voor de noodzakelijke ondersteuning aan ouders en kind, waar nodig ook buiten het gezin, dus door uithuisplaatsing.

De gecompliceerde opdracht van de overheid, de in bepaalde gevallen uiteenlopende belangen van ouders en kinderen en de vaak complexe gezinssituaties, vergen niet weinig om tot de juiste beslissing te komen. Wel staat vast dat, welke afweging ook moet worden gemaakt, bij iedere beslissing het belang van het kind een primaire overweging dient te zijn. Dit is ook met zoveel woorden vastgelegd in artikel 3 van het IVRK.

Het wetsvoorstel stelt op de voet van het IVRK het recht van het kind op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling en groei naar zelfstandigheid centraal. De voorstellen die worden gedaan, beogen een aantal geconstateerde knelpunten in de kindbeschermingswetgeving weg te nemen opdat kinderen beter beschermd zullen worden tegen ouders die er onvoldoende in slagen om het recht op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling en groei naar zelfstandigheid van hun kind te realiseren.

2. Kritiek op de huidige kindbeschermingswetgeving

2.1. Ondertoezichtstelling

In 1995 is een herziening van de belangrijkste kindbeschermingsmaatregel, de ondertoezichtstelling, doorgevoerd (Wet van 26 april 1995 tot herziening van de maatregel van ondertoezichtstelling van minderjarigen, Stb.1995, 256). Met de herziening werd beoogd om de rechtswaarborgen van belanghebbenden, het kind en diens ouders, te verduidelijken en te verbeteren. Vóór november 1995 had de kinderrechter een dubbelfunctie. Hij stelde een minderjarige onder toezicht en was vervolgens verantwoordelijk voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Teneinde de rol van de rechter te verduidelijken en diens onafhankelijkheid te verzekeren, werden in de wet van 1995 rechtspraak en uitvoering van elkaar gescheiden.

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling kwam bij de gezinsvoogdij-instelling te liggen, die later met de inwerkingtreding van de Wet op de jeugdzorg op 1 januari 2005 is opgegaan in het bureau jeugdzorg¹. Ter uitvoering van haar taak kreeg de gezinsvoogdij-instelling onder meer de bevoegdheid om schriftelijke aanwijzingen te geven betreffende de verzorging en opvoeding, die door de met het gezag belaste ouder en de minderjarige dienen te worden opgevolgd. Tegen de schriftelijke aanwijzing kunnen de ouder met gezag en de minderjarige boven de twaalf jaar bezwaar aantekenen bij de gezinsvoogdij-instelling en vervolgens in beroep gaan bij de kinderrechter. Ook kreeg de gezinsvoogdij-instelling de bevoegdheid om een verzoek tot machtiging uithuisplaatsing (MUHP) in te dienen bij de kinderrechter voor de duur van maximaal een jaar. De maximale termijn van twee jaar voor een uithuisplaatsing bij een ondertoezichtstelling kwam te vervallen, omdat deze termijn in de praktijk als te star werd beschouwd. Na een uithuisplaatsing van twee jaar bleken enerzijds vaak te weinig gronden aanwezig om een verzoek tot ontheffing of ontzetting uit het gezag van de ouders te kunnen onderbouwen, terwijl anderzijds uithuisplaatsing in het gedwongen kader nog steeds noodzakelijk werd geacht om het kind te beschermen.

De raad voor de kindbescherming kreeg een controlerende taak op het werk van de gezinsvoogdij-instelling. Naast de toetsing van verzoeken tot verlenging van de ondertoezichtstelling of verlenging van de MUHP kreeg de raad voor de kindbescherming ook als taak om de beslissing van de gezinsvoogdij-instelling te toetsen waarbij wordt afgezien van een verzoek tot verlenging van een ondertoezichtstelling, MUHP en een tussentijdse beëindiging van een uithuisplaatsing.

---

¹ Indien het gaat om een minderjarige door of voor wie een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd als bedoeld in artikel 28 van de Vreemdelingenwet 2000 is ingediend en die in verband daarmee in een opvangcentrum verblijft, wordt de ondertoezichtstelling uitgevoerd door Nidos.

Deze herziening van de ondertoezichtstelling is geëvalueerd door het Verwey-Jonker Instituut (Met recht onder toezicht gesteld, Evaluatie herziene OTS-wetgeving, Utrecht, 2000). Een belangrijke conclusie van de onderzoekers is, dat de scherpere scheiding der machten die de wet beoogde, goed uitvoerbaar is, maar dat die scheiding wel een verzwaring van de taak van de gezinsvoogdij-instelling betekent.

Daarnaast concluderen de onderzoekers dat de rechtspositie van belanghebbenden bij een ondertoezichtstelling nog te wensen over laat. Ten eerste worden de in de wet getroffen rechtswaARBorgen door de rechthebbenden niet of nauwelijks herkend en gehanteerd. Zo wordt de schriftelijke aanwijzing veelal niet formeel gegeven, maar slechts mondeling en impliciet, waardoor hiertegen ook geen gang naar de rechter mogelijk is. Daarnaast hebben bepaalde belanghebbenden onvoldoende toegang tot de rechter. Dit betreft met name pleegouders die de verzorging en opvoeding van een minderjarige op zich hebben genomen nadat deze uit huis is geplaatst.

Ook pleiten de onderzoekers voor een betere afstemming tussen de ontheffing van het gezag en de ondertoezichtstelling. Als het gaat om langdurige pleeggezinplaatsing dan is ondertoezichtstelling niet de meest passende kindbeschermingsmaatregel maar zou volgens de onderzoekers overgegaan moeten worden tot ontheffing uit het ouderlijk gezag. Ten slotte wordt een toets gemist op het voornemen van het bureau jeugdzorg om een ondertoezichtstelling en/of een uithuisplaatsing in het kader van die maatregel te beëindigen of niet te verlengen.

Naast de evaluatie van de herziene wetgeving is een onderzoek uitgevoerd naar de doelmatigheid van ondertoezichtstelling (909 zorgen. Een onderzoek naar de doelmatigheid van de ondertoezichtstelling. Amsterdam, Vrije Universiteit, januari 2002). Uit dit onderzoek blijkt onder meer dat kinderen die onder toezicht zijn gesteld, te maken hebben met veel verschillende problemen. De onderzoekers vonden in de 103 onderzochte dossiers in totaal 909 zorgpunten (significante problematiek betreffende het kind, zijn gezin en/of omgeving). Na twee jaar ondertoezichtstelling blijkt de situatie van 28% van de jongeren verbeterd, van 38% hetzelfde gebleven en van 33% verslechterd. Bijna tweederde van de kinderen is uit huis geplaatst. De minderjarigen met de zwaarste problemen lijken het meeste baat te hebben bij een ondertoezichtstelling.

Het percentage van kinderen waarmee het na verloop van tijd beter gaat zou volgens de onderzoekers verhoogd kunnen worden als gezinsvoogdijwerkers voor de ondertoezichtstelling duidelijke en toetsbare doelen stellen. Verder blijkt uit het onderzoek dat de gezinsvoogdijwerker onvoldoende invulling kan geven aan zijn gezag, de contacttijd tussen de gezinsvoogdijwerker en het gezin te kort is, en dat het vaak lang duurt voordat de gezinsvoogdijwerker het eerste contact met de cliënt heeft gelegd.

Ten aanzien van de wetgeving merken de onderzoekers op dat de betrokkenen de ondertoezichtstelling een bruikbaar kader vinden. De kanttekening die uit de interviews (met

kinderrechters, raad voor de kindbescherming, voogdij- en gezinsvoogdijwerkers, ouders en kinderen) naar voren komt, is dat rechten van pleegouders onvoldoende zijn gewaarborgd.

2.2. Voogdij

De Inspectie jeugdzorg heeft in 2003 een thematisch onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop voogdij-instellingen hun taken uitvoeren. Het onderzoek is beperkt tot voogdij in situaties waarin de rechter ouders heeft ontzet uit of ontheven van het ouderlijke gezag. De inspectie uit in het rapport haar bezorgdheid over wat zij in het veld heeft aangetroffen, omdat naar haar mening de positie en belangen van onder voogdij staande kinderen onvoldoende zijn gewaarborgd. Daarbij benadrukt de Inspectie dat er onvoldoende (wettelijke of andere) garanties zijn voor onder meer een transparante en planmatige uitoefening van voogdijen. Om die reden doet de Inspectie onder meer de aanbeveling om normen te ontwikkelen voor de verantwoording over de uitoefening van voogdijen, en nadere regels te stellen voor die verantwoording.²

In reactie op dit rapport heeft de minister van Justitie een visie op de voogdij vastgesteld. In de visie is opgenomen dat, wanneer het gezag van de ouders over hun kind is beëindigd en aan een bureau jeugdzorg is opgedragen, de activiteiten van deze instellingen erop gericht moeten zijn dat het pedagogische en juridische gezag weer met elkaar verbonden worden bij een natuurlijke persoon. Dat wil zeggen dat gestreefd moet worden naar plaatsing van het kind bij pleegouders, en dat waar mogelijk voogdijoverdracht aan die pleegouders moet worden gestimuleerd. Waar plaatsing in een pleeggezin niet mogelijk is, is het de taak van de uitvoerende instelling een sociaal netwerk te creëren voor het kind waar het na het bereiken van de meerderjarige leeftijd op kan terugvallen

2.3. Langdurige pleegzorg

Zowel bij de uitvoering van de ondertoezichtstelling als bij de uitoefening van een voogdij is een belangrijke taak weggelegd voor pleeggezinnen. Kinderen die niet bij hun ouders kunnen wonen worden immers bij voorkeur in een pleeggezin geplaatst.

In het project Trillium³ dat tot doel had de kwaliteit van de pleegzorg te verbeteren, is voor pleegzorgplaatsingen een onderscheid gemaakt tussen de hulpverlenings- en de opvoedingsvariant. De eerste variant is bedoeld voor kinderen die tijdelijk in een pleeggezin verblijven en zo snel mogelijk weer teruggaan naar hun ouders. Gedurende de pleegzorgplaatsing krijgen de ouders de hulp die nodig is om hun kinderen weer zelf te verzorgen en op te voeden. Na verloop van tijd moeten hulpverleners afwegen of, met het oog op zijn de

---

² Jongeren onder voogdij, Inspectie jeugdhulpverlening en jeugdbescherming (2003). Zie ook Kamerstukken II 2003/04, 28 606, 29 200 IV, nr. 19, p.6-7.

behoefte aan continuïteit en stabiliteit in de opvoeding, een verlenging van de tijdelijke pleegzorgplaatsing nog in het belang van het kind is, of dat gekozen moet worden voor een permanente plaatsing in het pleeggezin. Voor deze situaties is de tweede variant (opvoedingsvariant) die Trillium omschrijft bedoeld. De beslissing om de hulpverleningsvariant in de pleegzorg om te zetten in de opvoedingsvariant, wordt ook wel het 'opvoedbesluit' genoemd.

Bij deze twee verschillende situaties past, aldus Trillium, een verschillend juridisch kader. De ondertoezichtstelling is met de jaarlijkse beoordeling door de kinderrechter van de noodzaak tot verlenging van de MUHP, niet het geschikte kader voor pleegzorgplaatsingen waarin een opvoedbesluit is genomen. De jaarlijkse toetsing sluit niet aan bij het langetermijnperspectief van de opvoedingsvariant in de pleegzorg. Van de mogelijkheid die de wetgeving biedt om na een pleegzorgplaatsing van enkele jaren toe te werken naar een ontheffing van de ouders uit het gezag, wordt slechts weinig gebruik gemaakt.

Evenals de onderzoekers van het eerder aangehaalde evaluatieonderzoek naar de herziene OTS-wetgeving dit hebben gedaan, adviseert Trillium om de kinderbeschermingsmaatregelen van de ondertoezichtstelling en van de ontheffing uit het ouderlijk gezag beter op elkaar af te stemmen.

3. De context van het wetsvoorstel

Het wetsvoorstel past binnen het streven van de overheid naar een effectieve en efficiënte jeugdbescherming. Een effectieve jeugdbescherming wordt bereikt wanneer op tijd de juiste kinderbeschermingsmaatregel wordt getroffen. Dit vereist een goede samenwerking tussen de ketenpartners in de jeugdbescherming: het bureau jeugdzorg, de raad voor de kinderbescherming en de kinderrechters.

De samenwerking moet ertoe leiden dat de tijd die verstrijkt tussen het doen van een zorgmelding door het bureau jeugdzorg bij de raad voor de kinderbescherming en een eventueel besluit tot het rekestrenen van een kinderbeschermingsmaatregel, niet langer is dan strikt noodzakelijk. Hetzelfde geldt voor de tijd die ligt tussen het indienen van het verzoek en het behandelen daarvan door de kinderrechter. Ook is het belangrijk dat er maar weinig tijd verstrijkt tussen het moment dat de voogdij aan het bureau jeugdzorg is opgedragen of een minderjarige onder zijn toezicht is gesteld, en de (gezins)voogdijwerker contact heeft met de minderjarige en bij een ondertoezichtstelling de ouders.

Voor deze verschillende stappen in het afhandelen van een melding van een beschermwaardige situatie zijn normen vastgesteld waar de ketenpartners zich aan moeten houden. Er wordt een werkwijze ontwikkeld en landelijk ingevoerd waarmee deze normtijden

---

³ Juridische haken en ogen (2000)

gehaald kunnen worden. Dit zal worden gefaciliteerd met digitale overdracht van de informatie die nodig is om op tijd de juiste besluiten te kunnen nemen.

Er wordt een landelijk in te voeren systeem respectievelijk instrument ontwikkeld om de aard respectievelijk de ernst van de problemen van een minderjarige in kaart te brengen. Door het gebruik hiervan kan bereikt worden dat, bij de aanvang van het jeugdbeschermingstraject of in een later stadium, in een concreet geval gekozen wordt voor de bij de aangetroffen situatie meest passende kinderbeschermingsmaatregel. Een dergelijk systeem en instrument zijn in ontwikkeling, en kunnen in beginsel in de loop van 2008 bij alle bureaus jeugdzorg worden ingevoerd. De invoering van dit instrument bij alle bureaus jeugdzorg is onderdeel van het traject van de provinciale en grootstedelijke regio's om de prestaties van de jeugdzorg periodiek en systematisch in kaart te brengen.

Het systeem en instrument kunnen ook behulpzaam zijn bij het formuleren van de zorgen en daarvan afgeleide doelen voor de uitvoering van een ondertoezichtstelling. Een herhaalde afname van dit instrument brengt de bereikte resultaten van de uitvoering van een ondertoezichtstelling in beeld en geeft daarmee een goede indicatie voor het al dan niet verlengen van deze maatregel, of om eventueel de stap te zetten van een gezagsbeperkende naar een gezagsbeëindigende kinderbeschermingsmaatregel.

Nieuwe werkwijzen voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling en voogdijen moeten betere waarborgen geven voor een meer efficiënte jeugdbescherming. De nieuwe werkwijze voor de uitvoering van een ondertoezichtstelling wordt in 2007 afgerond, en wordt gefaseerd in het hele land ingevoerd. Eind 2008 zal deze invoering zijn voltooid. In deze werkwijze staat een doelgerichte, op het wegnemen van de zorgen die de aanleiding waren voor de maatregel, uitvoering van de ondertoezichtstelling centraal.

Daarna zal een aanvang worden gemaakt met de invoering van de nieuwe werkwijze voor de uitvoering van voogdijen die dan zal zijn ontwikkeld. Bij voogdijen staat – anders dan bij een ondertoezichtstelling die primair gericht is op het in stand houden van de oorspronkelijke gezinssituatie – het behartigen van de belangen van het kind buiten de oorspronkelijke gezinssituatie centraal. Een van die belangen is het bereiken van een stabiele alternatieve opvoedingssituatie, bij voorkeur bij pleegouders die, waar dat verantwoord is, zelf met het gezag over het kind worden bekleed.

In de brief van 23 december 2005 (Kamerstukken II 2005/06, 29 815, nr. 45) heeft de toenmalige staatssecretaris van VWS maatregelen ter verbeteringen van de positie van de pleegouders aangekondigd. Intussen zijn enkele verbeteringen doorgevoerd waarbij de belangrijkste knelpunten rond de pleegvergoeding zijn weggenomen. Deze zijn opgenomen in de brief van 11 december 2006 (Kamerstukken II 2006/07, 29 815, nr. 94) en inmiddels gerealiseerd.

4. Het wetsvoorstel op hoofdlijnen

Bij de keuzes die in de jeugdbescherming moeten worden gemaakt, komt het belang van het kind op de eerste plaats. Het wetsvoorstel beoogt – meer dan nu het geval is – dit mogelijk te maken en daarmee het recht van een kind op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling en groei naar zelfstandigheid centraal te stellen⁴.

Dit komt onder meer tot uitdrukking in de kindgerichte formulering die is gekozen voor de gronden van de kindbeschermingsmaatregelen. De nieuwe formulering maakt het eenvoudiger om te kiezen voor de maatregel die het meest aansluit bij de omstandigheden waarin de minderjarige zich bevindt waardoor keuzes op maat ten behoeve van de minderjarige worden gestimuleerd. Ook zijn de gronden voor de gezagsbeperkende en –beëindigende maatregelen zo geformuleerd dat deze beter op elkaar aansluiten. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de aanbevelingen uit het bij 2.1 aangehaalde onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut, en bij de bevindingen van het project Trillium dat onder 2.3 is beschreven.

Daarnaast wordt voorgesteld dat de kinderrechter in de beschikking de – kindgerichte – doelen voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling opneemt. Hierdoor is, hetgeen ook is bepleit in het bij 2.1 beschreven onderzoek naar de doelmatigheid van de ondertoezichtstelling, een gerichte uitvoering van de ondertoezichtstelling mogelijk. Ook hierdoor wordt gestimuleerd dat het belang van de minderjarige tijdens de lopende ondertoezichtstelling voorop staat.

Andere belangrijke wijzigingen in het wetsvoorstel zijn de verbetering van de rechtspositie van met name de pleegouders (zie opnieuw het onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut en Trillium), het recht van het bureau jeugdzorg om zonder toestemming van de ouders wiens kind onder toezicht is gesteld informatie op te vragen bij derden, en bepalingen over de verantwoording over de uitvoering van een ondertoezichtstelling én de uitoefening van de voogdij aan de raad voor de kindbescherming. Dat laatste is mede ingegeven door de bevindingen uit het bij 2.2 vermelde onderzoek van de Inspectie Jeugdzorg naar de uitoefening van voogdijen door de bureaus jeugdzorg.

Het wetsvoorstel is mede gebaseerd op het advies 'Kinderen eerst' van de werkgroep wetgeving voor de aanpassing van de kindbeschermingswetgeving⁵. Deze werkgroep was breed samengesteld met mensen uit de praktijk en wetenschap en heeft de diverse kritiekpunten genoemd in paragraaf 2 in zijn advies meegenomen.

---

⁴ Dit wetsvoorstel geeft uitvoering aan de motie Kalsbeek, Rouvoet, Tonkens en Kant waarin het kabinet wordt verzocht al het mogelijke te doen om de norm te verankeren dat de bescherming van het kind de primaire doelstelling is in de jeugdzorg en in de kindbescherming (Kamerstukken II 2004/05, 29 815, nr.15).

⁵ Dit advies is opgesteld in opdracht van het ministerie van Justitie in het kader van het beleidsprogramma Beter Beschermd (Utrecht, augustus 2006). Zie ook: Kamerstukken II 2005/06, 29 815, nr.76, pp.2-3.

De kindbeschermingswetgeving wordt op hoofdlijnen op de in de navolgende paragrafen genoemde punten aangepast. Voor een nadere toelichting op de artikelen wordt verwezen naar de artikelgewijze toelichting.

4.1. De ondertoezichtstelling

Het wetsvoorstel bevat aanpassingen die de maatregel van ondertoezichtstelling ingrijpend zullen wijzigen. Dit betreft allereerst de aanpassing van de grond van de ondertoezichtstelling (onderdeel H, artikel 255). Een kinderrechter kan een minderjarige onder toezicht stellen indien dit noodzakelijk is voor diens onbedreigd opgroeien en de zorg die in verband hiermee is aangewezen, niet of onvoldoende wordt geaccepteerd. De redenen voor de ondertoezichtstelling kunnen liggen in een stagnatie in de ontwikkeling van de minderjarige zelf, waaronder ook begrepen wordt de morele ontwikkeling, maar even goed in de beperkte opvoedingscapaciteiten van de ouders. De nieuwe grond biedt de mogelijkheid om ook kinderen met relatief lichte problemen onder toezicht te stellen⁶. Verplichte opvoedingsondersteuning kan, indien noodzakelijk, middels een schriftelijke aanwijzing in het kader van een ondertoezichtstelling worden opgelegd.

Overigens kan de ondertoezichtstelling reeds worden uitgesproken vóór de geboorte van de minderjarige (zie bijvoorbeeld Rechtbank Rotterdam, 9 mei 2006, LJN: AX2185) indien dit bijvoorbeeld noodzakelijk is voor het treffen van maatregelen ter waarborging van een gecontroleerde zwangerschap en begeleiding tijdens en na de bevalling. Op grond van artikel 2 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek wordt immers het kind waarvan de vrouw zwanger is als reeds geboren aangemerkt zo dikwijls zijn belang dit vordert.

Bij het redigeren van het artikel is aansluiting gezocht bij de formulering van de zogenoemde indicatietaak van het bureau jeugdzorg zoals deze is opgenomen in het eerste lid van artikel 5 van de Wet op de jeugdzorg. De aansluiting tussen hulpverlening in het vrijwillig en gedwongen kader wordt hierdoor vereenvoudigd, omdat de terminologie nu op elkaar aansluit. Omdat de ondertoezichtstelling inbreuk maakt op het recht van ouders om hun kinderen te verzorgen en op te voeden op een wijze die zij goed vinden, is ook aansluiting gezocht bij artikel 247⁷ waarin de ouderlijke verantwoordelijkheid is opgenomen.

Om de uitvoering van de ondertoezichtstelling te vereenvoudigen en doelgerichter te maken worden drie voorstellen gedaan. Ten eerste wordt voorgesteld het gezag van de ouders reeds vanaf het uitspreken van de maatregel op één punt in algemene zin te beperken, namelijk ten aanzien van het geven van toestemming voor de verwerking van gegevens die de persoon

---

⁶ Coalitieakkoord tussen de Tweede Kamerfracties van CDA, PvdA en ChristenUnie, p.29 (7 februari 2007).

⁷ Indien het wetsvoorstel geen nadere aanduiding geeft, betreft het artikelen uit Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

van de minderjarige, diens verzorging en opvoeding of de persoon van een ouder of voogd betreffen en die noodzakelijk kunnen worden geacht voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling (artikel III, onderdeel B, artikel 53 Wet op de jeugdzorg).

Ten tweede wordt het mogelijk gemaakt dat de kinderrechter op verzoek het gezag van de ouders op specifieke punten kan overdragen aan het bureau jeugdzorg indien een minderjarige met een machtiging uithuisplaatsing uit huis is geplaatst (onderdeel H, artikel 265g). Deze bevoegdheid is aanvullend op de huidige mogelijkheden van het bureau jeugdzorg om tijdens een ondertoezichtstelling schriftelijke aanwijzingen te geven, vervangende toestemming te vragen voor een medische behandeling van een minderjarige jonger dan twaalf jaar of de afgifte van een paspoort te verzoeken.

Ten derde zal de kinderrechter indien hij een minderjarige onder toezicht stelt, de doelen voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling in de beschikking opnemen (onderdeel H, artikel 255, derde lid). In de doelen wordt de gewenste toekomstige situatie van de minderjarige tot uitdrukking gebracht. Zijn de doelen gehaald, dan kan de ondertoezichtstelling in beginsel worden beëindigd tenzij nieuwe ontwikkelingen het stellen van andere doelen noodzakelijk maakt. De doelformulering geeft de gezinsvoogdijwerker voldoende ruimte om, in overleg met de ouder of voogd en de minderjarige, de concrete werkdoelen in het plan van aanpak vast te stellen.

Het wetsvoorstel wijzigt niets aan het doel van de uitvoering van de ondertoezichtstelling, namelijk het houden van toezicht op de minderjarige en het geven van hulp en steun aan de ouders om hen in staat te stellen de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding van hun kind weer volledig op zich te nemen (onderdeel H, artikel 262, eerste lid). Het is de bedoeling dat er gedurende de ondertoezichtstelling intensief in het gezin wordt geïnvesteerd om het pedagogisch gezag van de ouders te versterken. Een van de middelen die de gezinsvoogdijwerker daarbij kan hanteren is de schriftelijke aanwijzing. Nu al kunnen de ouders, als zij zich niet kunnen vinden in de inhoud van de aanwijzing, tegen de aanwijzing in beroep gaan bij de kinderrechter. Dit wetsvoorstel geeft het bureau jeugdzorg tevens de bevoegdheid om de aanwijzing, wanneer de ouders deze naast zich neerleggen en geen gebruik maken van hun mogelijkheid van beroep, ter bekrachtiging voor te leggen aan de kinderrechter (onderdeel H, artikel 265, derde lid).

Indien blijkt dat ouders, binnen een voor de ontwikkeling van de minderjarige aanvaardbare termijn, de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding van hun kind niet op zich kunnen nemen, dient de – nieuwe – maatregel tot gezagsbeëindiging te worden overwogen waarbij het gezag zo mogelijk wordt overgedragen aan de feitelijke opvoeders zoals bijvoorbeeld de pleegouders. Dit is een belangrijke concretisering van het belang dat een kind heeft bij stabiliteit en continuïteit in de verzorging en opvoeding. Bij de eerste verlenging van een ondertoezichtstelling, en zeker na een periode van 2 jaar, moet overwogen worden of het kind nog langer in onzekerheid mag blijven over zijn toekomstige opvoedingssituatie. Wat voor een

minderjarige een redelijke termijn is, is afhankelijk van de leeftijd en de ontwikkeling van een kind. Voor jongere kinderen zal deze termijn over het algemeen korter zijn dan voor de oudere kinderen.

Tot slot krijgt de kinderrechter de mogelijkheid het verzoek aan te vullen indien het niet alle minderjarigen betreft over wie de ouders of de ouder het gezag uitoefenen. Hij kan dit doen op verzoek van de raad voor de kindbescherming of ambtshalve (onderdeel H, artikel 255, vierde lid)⁸.

4.2. Eén gezagsbeëindigende maatregel

Ter vereenvoudiging van de kindbeschermingsmaatregelen wordt voorgesteld om de maatregelen van ontheffing en ontzetting uit het ouderlijk gezag te vervangen door één kindbeschermingsmaatregel: de maatregel tot beëindiging van het gezag (onderdeel J, artikel 266). De (gedwongen) ontheffing en de ontzetting vervallen hiermee. In de grond van de nieuwe maatregel zijn de ongeschiktheid of onmacht om de minderjarige naar behoren op te voeden vervat (de huidige grond voor de ontheffing), alsmede het misbruik van het gezag en de ernstige verwaarlozing van de verzorging en opvoeding (de huidige grond voor de ontzetting).

Een belangrijk verschil met de bestaande gronden voor de ontheffing uit het gezag is, dat de instemming van de ouder met de beëindiging van het ouderlijk gezag niet langer is vereist. Hierdoor kan ook in situaties waarin het al bij de aanvang van het kindbeschermingstraject duidelijk is dat de ouder niet in staat zal zijn de opvoedingsverantwoordelijkheid binnen een voor de minderjarige aanvaardbare termijn op zich te nemen, direct de gezagsbeëindigende maatregel worden getroffen. Een ondertoezichtstelling hoeft er in die gevallen niet aan vooraf te gaan. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om situaties waarin de ouders al jarenlang verslaafd zijn aan de harddrugs en er weinig of geen aanwijzingen tot verbetering zijn.

Dit voorstel sluit aan bij hetgeen mevrouw Van Miltenburg heeft opgemerkt in de Tweede Kamer⁹. Zij pleit voor het maken van een onderscheid tussen ouderschap en opvoederschap waar ouders evident niet in staat zijn tot verantwoord opvoederschap. De nieuwe maatregel maakt het eenvoudiger om, indien nodig, vanaf de geboorte van een kind het ouderlijk gezag over dit kind te ontnemen. Hierdoor wordt de ouder feitelijk – direct bij de geboorte van het kind – het opvoederschap ontnomen.

Overigens betekent een beëindiging van het gezag niet dat de ouders geen rol meer in het leven van hun kind kunnen spelen. Zo hebben zij recht op informatie over de ontwikkeling van hun kind en recht op contact met hun kind voor zover het belang van het kind zich hiertegen niet

---

⁸ Dit artikel is opgenomen ter uitvoering van de motie Çörüz, Bouchibti en Voordewind (Kamerstukken II 2006/07, 31 015, nr.14).

⁹ Handelingen II 2007/08, blz.2051-2052 en 2136.

verzet. De ouders hebben bovendien te allen tijde de mogelijkheid om een verzoek in te dienen om hersteld te worden in het gezag (onderdeel O, artikel 277).

De grond voor beëindiging van de voogdij is gewijzigd in overeenstemming met de wijzigingen zoals deze zijn voorgesteld bij de gezagsbeëindigende maatregel (onderdeel U, artikel 327). Ook is een artikel opgenomen op grond waarvan de voogdij die door een bureau jeugdzorg wordt uitgeoefend kan worden beëindigd (onderdeel U, artikel 328).

Voorts wordt voorgesteld om de grond voor herstel in het gezag na een tijdelijke voogdij gelijk te trekken met de grond voor herstel in het gezag na een gezagsbeëindigende maatregel (onderdeel E, artikel 253r, tweede lid).

4.3. Hiërarchie in bevoegdheid indienen verzoekschrift

Een kindbeschermingsmaatregel betekent een (soms vergaande) beperking van het familie- en gezinsleven als bedoeld in artikel 8 EVRM. De noodzaak van deze beperking moet worden aangetoond, wil zij gerechtvaardigd zijn. Zo dient onder meer de beperking of de beëindiging van het gezag van ouders of voogden evenredig te zijn aan het daarmee te bereiken doel van de bescherming van de belangen van het kind. Voorts dient de rechter erop te kunnen vertrouwen dat het onderzoek dat is verricht teneinde het verzoekschrift te kunnen onderbouwen qua totstandkoming en qua inhoud rechtmatig is. Dit geldt voor een initieel verzoek tot een kindbeschermingsmaatregel maar ook bij eventuele verlenging van een maatregel.

Het wetsvoorstel beoogt de huidige praktijk met betrekking tot de organisatie of persoon die bevoegd is om een verzoekschrift in te dienen te verduidelijken en bestaande knelpunten weg te nemen. Beoogd wordt om de afstemming in de keten te versterken. Doordat het duidelijk is welke organisatie primair verantwoordelijk is in een bepaalde situatie, wordt de ketensamenwerking gestimuleerd. Anderen kunnen slechts een verzoekschrift indienen indien de organisatie die primair bevoegd is, niet overgaat tot het indienen van een verzoek. Zie bijvoorbeeld de voorgestelde artikelen 255, tweede lid en 260, tweede lid (onderdeel H). Daarnaast wordt gestimuleerd dat de organisatie of de persoon die zorgen heeft over een opvoedingssituatie van een minderjarige in overleg treedt met de organisatie die primair verantwoordelijk is.

De hiërarchie betekent in de praktijk dat de organisatie of natuurlijke persoon die bijvoorbeeld een (eerste) verzoek tot ondertoezichtstelling van een bepaalde minderjarige wenselijk acht eerst in overleg dient te treden met de raad voor de kindbescherming. Alleen in die gevallen dat de raad aangeeft geen verzoek in te dienen, is bijvoorbeeld het Openbaar Ministerie of een ouder bevoegd tot het indienen van een verzoek. Hetzelfde geldt voor een verlenging van een ondertoezichtstelling met het verschil dat in die situatie het bureau jeugdzorg als eerstverantwoordelijke is aangewezen.

Indien de rechter een verzoek ontvangt, zal hij eerst onderzoeken of degene die het verzoek indient hiertoe bevoegd is. Indien het verzoekschrift afkomstig is van een ander dan de raad voor de kindbescherming en een onderbouwing hiervoor ontbreekt, zal de rechter de indiener vragen zijn verzoekschrift aan te vullen. Mocht de indiener nog geen contact hebben gehad met de raad voor de kindbescherming dan wordt hij gestimuleerd alsnog contact op te nemen. Dit zou ertoe kunnen leiden dat de raad het verzoek overneemt of de indiener van het verzoek weet te overtuigen dat de grond voor een kindbeschermingsmaatregel ontbreekt. In andere gevallen zal de rechter het verzoekschrift verder behandelen. De rechter zal hiertoe de raad voor de kindbescherming ter zitting oproepen teneinde de redenen te horen waarom een verzoekschrift niet opportuun is en na weging van de feiten en omstandigheden uitspraak doen.

Zie voor een nadere beschouwing over de positionering van de raad voor de kindbescherming en het bureau jeugdzorg paragraaf 5.

4.4. De verantwoording over de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen

Het bureau jeugdzorg zal zowel over de uitvoering van de ondertoezichtstelling als over de uitoefening van de voogdij aan de raad voor de kindbescherming verantwoording afleggen. Hiertoe zal de huidige toetsende taak ondertoezichtstelling van de raad worden verduidelijkt en aangescherpt en wordt een vergelijkbare taak met betrekking tot de uitoefening van de voogdij geïntroduceerd (onderdeel H, artikel 265l en onderdeel Q, artikel 305).

Het gaat bij de verantwoording over de uitvoering van de ondertoezichtstellingen en voogdijen niet om het algemene kwaliteitstoezicht of het toezicht op de naleving van de wet en de daarop berustende bepalingen. Dat wordt uitgevoerd door de Inspectie Jeugdzorg (artikel 47 Wet op de jeugdzorg).

4.5. Het blokkaderecht

Zowel de pleegouders als de zorgaanbieders en aanbieders van zorg waar het kind verblijft, krijgen een blokkaderecht indien zij het kind een jaar of langer verzorgen en opvoeden in het kader van een ondertoezichtstelling (onderdeel H, artikel 265k). Deze regeling van het blokkaderecht vindt haar legitimatie primair in het familie- en gezinsleven dat betrokkenen met het kind hebben opgebouwd. Daarnaast is het belang van het kind bij stabiliteit en continuïteit in zijn opvoeding en verzorging belangrijk. De rechter neemt beide aspecten in zijn beoordeling mee.

Hoewel instellingen geen familie- en gezinsleven met de minderjarige opbouwen, wordt voorgesteld om ook aan zorgaanbieders en aanbieders van zorg een blokkaderecht te geven. Een minderjarige kan al langere tijd wonen in een instelling en verplaatsing kan dan leiden tot

discontinuïteit in de verzorging en opvoeding. In de situatie dat een minderjarige langer dan een jaar in een instelling heeft verbleven, kan die instelling om die reden het blokkaderecht inroepen.

4.6. Geschillenregeling

Gedurende de uitvoering van de ondertoezichtstelling of de uitoefening van de voogdij is het mogelijk dat er tussen ouders, kinderen, pleegouders of zorgaanbieders verschillen van mening ontstaan over de aanpak van de problemen. Soms lukt het niet om die verschillen van mening in goed overleg te overbruggen hetgeen een goede samenwerkings- of vertrouwensrelatie tussen de betrokkenen in de weg staat en de behartiging van de belangen van de minderjarigen kan belemmeren. Om die reden wordt voorgesteld een geschillenregeling in te voeren naar analogie van de regeling zoals deze nu bestaat voor de ouders met gezag om een geschil over de uitoefening van het gezag voor te leggen aan de kinderrechter (artikel 253a). Krachtens de nieuwe regeling krijgen het bureau jeugdzorg, de minderjarige van twaalf jaar en ouder, de ouders met gezag, de pleegouders en de zorgaanbieder waar het kind verblijft de mogelijkheid om geschillen voor te leggen aan de kinderrechter. Het betreft een verzoekschriftprocedure waardoor er een drempel wordt ingebouwd en niet ieder klein geschil aan de kinderrechter zal worden voorgelegd (onderdeel H, artikel 264).

5. Positionering raad voor de kindbescherming en het bureau jeugdzorg

In paragraaf 4.3. is ingegaan op de hiërarchie in bevoegdheid bij het indienen van een verzoekschrift. In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de positionering van de raad en het bureau jeugdzorg.

Tot op heden zijn de raad voor de kindbescherming en het Openbaar Ministerie de enige organisaties die bevoegd zijn tot het indienen van een verzoek tot ontheffing en ontzetting. Een verzoek tot ondertoezichtstelling wordt in beginsel ook steeds door deze organisaties ingediend, zij het dat deze maatregel ook door de ouder of een ander die de minderjarige als behorend tot zijn gezin verzorgt en opvoedt kan worden gevraagd. Het belangrijkste argument voor de keuze om slechts de raad en het Openbaar Ministerie bevoegd te maken tot het initiëren van een kindbeschermingsmaatregel was gelegen in de overtuiging dat ingrijpen in het familie- en gezinsleven dient te worden gedaan door een overheidsorgaan, dat daarop rechtstreeks aangesproken kan worden en niet door een particuliere instantie. Daarnaast werd een duidelijke scheiding tussen uitvoering van de maatregel en de beslissingsbevoegdheid daartoe, belangrijk geacht.

Deze argumenten zijn nog steeds geldig. Een kindbeschermingsmaatregel betekent een (soms vergaande) beperking van het familie- en gezinsleven als bedoeld in artikel 8 EVRM.

De noodzaak van deze beperking moet worden aangetoond, wil zij gerechtvaardigd zijn. Zo dient onder meer de beperking of de ontneming van het gezag evenredig te zijn aan het daarmee te bereiken doel van de bescherming van de belangen van het kind. Voorts dient de rechter erop te kunnen vertrouwen dat het onderzoek dat is verricht teneinde het verzoekschrift te kunnen onderbouwen qua totstandkoming en qua inhoud rechtmatig is. Dit betekent onder meer dat het rapport onpartijdig is en niet vooringenomen tot stand is gekomen. Dit laatste punt is bijvoorbeeld problematisch in de situatie dat het bureau jeugdzorg een ondertoezichtstelling uitvoert en tot de conclusie komt dat een verderstreckende maatregel noodzakelijk is¹⁰. Een verzoek tot een ontheffing of ontzetting door hetzelfde bureau jeugdzorg zou in ieder geval de schijn van partijdigheid tegen zich hebben. Hetzelfde geldt indien het bureau jeugdzorg na het verlenen van ambulante hulp of het nemen van een indicatiebesluit tot de conclusie komt dat een ondertoezichtstelling aangewezen is. Het is niet wenselijk dat zowel de uitvoering van de jeugdzorg, de beslissingsbevoegdheid tot het initiëren van een kindbeschermingsmaatregel en vervolgens de uitvoering van die maatregel bij één organisatie ligt. Een duidelijke scheiding tussen de uitvoering van de maatregel en de beslissingsbevoegdheid daartoe is noodzakelijk.

Het bureau jeugdzorg heeft binnen de jeugdzorg een centrale positie. Het is de toegang tot de jeugdzorg en geeft onder andere indicatiebesluiten jeugdzorg af op grond waarvan de cliënt een aanspraak op jeugdzorg heeft. Het bureau jeugdzorg verwijst cliënten door naar voorliggende voorzieningen maar ook naar de raad voor de kindbescherming indien het bureau jeugdzorg van mening is dat een maatregel met betrekking tot het gezag overwogen dient te worden. De raad zal naar aanleiding van een dergelijke melding een onderzoek instellen en afhankelijk van de onderzoeksresultaten eventueel een kindbeschermingsmaatregel verzoeken. Het komt ook voor dat de raad cliënten vervolgens weer terugverwijst naar bureau jeugdzorg, omdat zij bereid zijn om zorg te aanvaarden. Over het algemeen kan het bureau jeugdzorg zich vinden in de conclusies van het onderzoek van de raad.

Er zijn echter situaties waarin een verschil van mening blijft bestaan tussen de raad en het bureau jeugdzorg of een ondertoezichtstelling of gezagsbeëindigende maatregel aangewezen is. Indien de raad geen noodzaak voor een maatregel ziet, dient bureau jeugdzorg zich nu neer te leggen bij de beoordeling van de raad, behoudens de uitzonderingsgevallen waarin het Openbaar Ministerie een verzoek tot een kindbeschermingsmaatregel indient. Dit is echter geen gewenste (om)weg om een verschil van inzicht te beslechten.

Aangezien het wel wenselijk is dat een mogelijk bedreigende situatie te allen tijde aan de rechter kan worden voorgelegd, is bepaald dat het bureau jeugdzorg, in de situatie dat de raad schriftelijk mededeling heeft gedaan dat het niet tot een verzoek ondertoezichtstelling of gezagsbeëindiging overgaat, de raad kan verzoeken binnen zes weken het oordeel van de

---

¹⁰ Zie ook: S.F.M. Wortmann, De raad voor de kindbescherming: nu en in de toekomst, FJR 2006, 9, pp.210-215.

kinderrechter te vragen of een kindbeschermsmaatregel noodzakelijk is. De raad legt in dat geval zijn resultaten van het onderzoek aan de kinderrechter voor maar doet geen verzoek tot een kindbeschermsmaatregel (zie onderdeel H, artikel 255, tweede lid). Deze opzetconstructie is gekozen omdat de raad zo niet gedwongen wordt als verzoeker op te treden terwijl hij zijn verzoek niet kan onderbouwen. Wel wordt een potentieel bedreigende situatie aan de rechter voorgelegd, die desgewenst ambtshalve een maatregel kan uitspreken.

6. Informatieverstrekking in het kader van de ondertoezichtstelling

6.1. Noodzaak aanvullende regeling

Voor een goede uitvoering van de ondertoezichtstelling speelt de informatieverstrekking aan het bureau jeugdzorg uit de omgeving van de minderjarige een belangrijke rol. Een goed geïnformeerd bureau jeugdzorg is beter in staat een zorgvuldige inschatting te maken over de situatie van een minderjarige en de te verlenen hulp aan de minderjarige en zijn ouders.

Het bureau jeugdzorg zal voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling gegevens nodig hebben van verschillende disciplines. Het gaat hierbij om informatie uit de medische sector (huisarts, kinderarts, schoolarts en het consultatiebureau), uit de sociale sector (onderwijs, crèche, buitenschoolse opvang), van de politie of van justitiële instellingen (Openbaar Ministerie, raad voor de kindbescherming). Naast gegevens over het kind zelf kan het nodig zijn dat het bureau jeugdzorg over bepaalde gegevens over anderen, zoals van ouders of overige gezins- of familieleden beschikt die van belang zijn voor een goed oordeel over de opvoedingssituatie van het kind. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om gegevens over de ouders van het kind, zoals gegevens over hun (psychische) gezondheid, of om de gegevens die betrekking hebben op de hulpverlening aan andere kinderen van het gezin.

In de praktijk is gebleken dat deze gegevensuitwisseling een probleem kan zijn. Uit rapporten van de Inspectie Jeugdzorg blijkt bijvoorbeeld dat de gevraagde informatie niet wordt verstrekt omdat de toestemming van de ouder of het kind ontbreekt (Rapportage van 19 mei 2005). In de rapportage van de Jeugdzorgbrigade wordt aangegeven dat de gezinsvoogdijwerker vaak niet kan beschikken over alle relevante gegevens over de achtergrond van de opvoeders, waardoor de situatie waarin het kind verkeert niet goed kan worden ingeschat (Jeugdzorgbrigade 2005a, tweede voortgangsrapportage, blz. 26). Door de staatssecretaris van VWS is naar aanleiding van deze rapportage aangegeven dat een gezinsvoogdijwerker goed geïnformeerd moet zijn over de situatie waarin het kind verkeert en met name de achtergrond van de opvoeders (Kamerstukken II 2005/06, 29 815, nr.44, blz. 4).

Van belang voor de gegevensverstrekking in het kader van een ondertoezichtstelling is dat met deze maatregel het ouderlijk gezag niet wordt ontnomen, maar wordt beperkt. Ouders

zijn en blijven als wettelijk vertegenwoordiger bevoegd tot het geven van de vereiste toestemming tot verwerking van gegevens. Als ouders toestemming weigeren voor de verstrekking van gegevens over het kind dan wel voor de verstrekking van eigen gegevens, of het kind dat zelf toestemming dient te geven deze weigert, zal deze informatie veelal niet worden verkregen. De hierboven genoemde professionals voelen zich vaak gehinderd inlichtingen te geven omdat niet duidelijk zou zijn wanneer welke informatie wel of niet mag worden verstrekt. Onzekerheid hierover blijkt in de praktijk tot een verminderde bereidheid te leiden om informatie te verstrekken.

Uit een brief van 15 mei 2007 van de voorzitter van het College bescherming persoonsgegevens (Cbp) aan de Minister voor Jeugd en Gezin blijkt dat uit een rondetafelgesprek van het Cbp en de Inspectie voor de Jeugdzorg met vertegenwoordigers van jeugdzorg, psychiatrie, politie, onderwijs, de Inspectie jeugdzorg en diverse medische beroepsgroepen en wetenschappers naar voren is gekomen dat bij kindermishandeling de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) geen beletselen bevat die ingrijpen bij een vermoeden van kindermishandeling verhinderen, maar dat hulpverleners vaak bang zijn om hun zwijgplicht te doorbreken. In het wetsvoorstel wordt in aansluiting op de informatiebepaling in het kader van een ondertoezichtstelling ook met betrekking tot de informatieverstrekking in het kader van kindermishandeling duidelijkheid gegeven.

6.2. Algemene regels voor gegevensverstrekking

Voorkomen moet worden dat het verwerken van gegevens door een bureau jeugdzorg een onaanvaardbare inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen met zich meebrengt. In artikel 10 van de Grondwet en diverse internationale verdragen, waaronder artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), wordt het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer erkend. Ingevolge het tweede en derde lid van artikel 10 van de Grondwet dient de wetgever regels te stellen omtrent het omgaan met persoonsgegevens.

De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) bevat normen die gericht zijn op een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens. Onder persoonsgegevens wordt verstaan elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon. Onder verwerking van deze gegevens wordt verstaan elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, het vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens.

De verwerking van persoonsgegevens dient op behoorlijke en zorgvuldige wijze plaats te vinden en persoonsgegevens mogen alleen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld. Artikel 8 van de Wbp geeft een limitatieve opsomming van de gronden die een verwerking van persoonsgegevens rechtvaardigen, zoals de ondubbelzinnige toestemming van de betrokkene (onderdeel a) en de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer prevaleert (onderdeel f). De verwerking van gegevens moet voorts rechtmatig zijn. Daarvan is in ieder geval sprake als persoonsgegevens worden verwerkt met toestemming van de betrokkene. Wanneer toestemming wordt gegeven moet overigens wel worden voldaan aan de wettelijke vereisten van de Wbp (zie de artikelen 6, 9 en 11 Wbp).

Gegevensverwerking zonder toestemming is geoorloofd indien deze herleidbaar is tot één van de in artikel 8 Wbp onder b tot en met f genoemde rechtvaardigingsgronden. Voor de stichting is vooral dit onderdeel f van belang. Het gerechtvaardigd belang van het bureau jeugdzorg is daarin gelegen dat de desbetreffende verwerking noodzakelijk is om zijn wettelijke taken te kunnen verrichten (zie het voorgestelde artikel 1:262 BW voor het uitoefenen van de taak met betrekking tot de ondertoezichtstelling). In het wetsvoorstel wordt hiervoor een nadere uitwerking gegeven (aanvulling van artikel 53, eerste lid, Wet op de Jeugdzorg).

Met betrekking tot de verwerking van bijzondere (gevoelige) gegevens, zoals gegevens betreffende iemands godsdienst, levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid of strafrechtelijke gegevens worden aanvullende regels gesteld in de artikelen 16 tot en met 23 Wbp.

6.3. Aanvullende regeling gegevensverwerking ondertoezichtstelling

Het wetsvoorstel bevat een aanvullende regeling ten aanzien van de gegevensverwerking in het kader van een ondertoezichtstelling. Door de voorgestelde regeling wordt het gezag van de ouders bij aanvang van de ondertoezichtstelling op één punt beperkt, namelijk ten aanzien van het geven van toestemming voor de verwerking van gegevens die de persoon van de minderjarige, diens verzorging en opvoeding of de persoon van een ouder of voogd betreffen en die noodzakelijk kunnen worden geacht voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Derden mogen op grond van de voorgestelde regeling zonder toestemming van de ouders gegevens verstrekken aan het bureau jeugdzorg indien dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Zie hiertoe de voorgestelde wijziging van artikel 53 Wet op de jeugdzorg (artikel III, onderdeel B).

De nieuwe regeling betreft een recht van derden om gegevens aan het bureau jeugdzorg te verstrekken maar het is geen plicht tot het verstrekken van gegevens. Het verstrekken van gegevens wordt vereenvoudigd, omdat toestemming van de ouders niet noodzakelijk is, maar de afweging of en welke gegevens aan het bureau jeugdzorg worden verstrekt, is aan degene die de gegevens verstrekt. Ook is bepaald dat zonodig het beroepsgeheim kan worden doorbroken.

Volgens de in Nederland gangbare opvatting is het beroepsgeheim geen absoluut recht. Zwaarwegende belangen van anderen of maatschappelijke belangen kunnen aanleiding zijn tot het doorbreken van het beroepsgeheim. Het beroepsgeheim kan worden doorbroken na toestemming van de betrokkene, op grond van een wettelijke bepaling en in bepaalde gevallen van noodtoestand of overmacht, ook wel aangeduid met «conflict van plichten». In een situatie van conflict van plichten bestaat er bij een persoon met een beroepsgeheim gewetensnood. In een situatie van een conflict van plichten moet de afweging van belangen door degene met een beroepsgeheim zelf plaatsvinden. Het beroepsgeheim mag worden doorbroken, als het belang dat daarmee wordt gediend hoger moet en wordt geacht dan het belang dat met de geheimhoudingsplicht wordt gediend. Indien de betrokkene besluit zijn beroepsgeheim te doorbreken, is het mogelijk dat hij zich voor de rechter beroept op artikel 40 Sr (overmacht). Ingevolge dit artikel kan de strafbaarheid van het doorbreken van het beroepsgeheim komen te vervallen vanwege de situatie van overmacht.

Ten aanzien van het verstrekken van gegevens kan gewezen worden op de volgende uitspraak. Op 15 augustus 2007 heeft de voorzieningenrechter van de Rechtbank Leeuwarden een vordering tot schadevergoeding op grond van onrechtmatige daad wegens het melden van achteraf onjuist gebleken zorgen omtrent de gezinssituatie, afgewezen. De voorzieningenrechter heeft hierbij onder meer overwogen dat de bescherming van de rechten van kinderen een zeer groot belang vertegenwoordigt, hetgeen zowel op nationaal als internationaal niveau in vele wetten en verdragen is vastgelegd, vanuit de aanname dat kinderen een kwetsbare groep mensen vormen die extra bescherming verdient. De overheid is verplicht om maatregelen te treffen die kinderen beschermen tegen mishandeling, hetgeen zij onder meer doet door burgers in de gelegenheid te stellen om (anoniem) melding te doen van (het vermoeden van) kindermishandeling. Het doen van een dergelijke melding is niet onrechtmatig, ook niet als achteraf blijkt dat van mishandeling geen sprake was. Volgens de voorzieningenrechter is van een onrechtmatige melding pas sprake indien blijkt dat er opzettelijk een valse beschuldiging van kindermishandeling is gedaan (Rechtbank Leeuwarden, 15 augustus 2007, LJN: BB1671).

7. Artikelen

Artikel I

Onderdeel A, artikel 241

De raad voor de kindbescherming heeft onder meer tot taak de rechter te verzoeken te voorzien in het gezag indien een minderjarige niet onder het wettelijk vereiste gezag staat. Deze taak is opgenomen in het eerste lid en is niet gewijzigd. Hieronder vallen zeer diverse situaties. Zo kan het bijvoorbeeld gaan om een minderjarige moeder die aangeeft niet voor haar kind te kunnen zorgen of om een ouder die wegens het begaan van een strafbaar feit in voorlopige hechtenis is genomen. Ook vallen hier de zogenoemde 'Schipholkinderen' onder. Dit zijn minderjarigen die reizend vanuit het buitenland met hun ouder(s) op de luchthaven Schiphol aankomen en van wie de ouder(s) op de luchthaven worden aangehouden op verdenking van een strafbaar feit, waarbij het in de regel gaat om een drugsdelict. De strafrechtelijke procedure (voorgeleiding en in verzekeringstelling) te zamen met soms medische/gezondheidsaspecten (in het geval van bolletjesslikkers) brengen dan mee dat de ouder(s) zo spoedig mogelijk naar elders moet(en) worden overgebracht buiten aanwezigheid van de kinderen. Deze gevallen worden gekenmerkt door een zogenoemd gezagsvacuüm omdat de ouders het ouderlijk gezag niet kunnen uitoefenen. De raad dient een verzoek bij de rechter in teneinde in het gezag te voorzien.

Indien het dringend en onverwijld noodzakelijk is om in het gezag over de minderjarige te voorzien teneinde de belangen van de minderjarige te behartigen, kan de raad op grond van het tweede lid een voorlopige voogdij verzoeken. Anders gezegd: het gaat om het ingrijpen in crisisachtige situaties. Dit wordt ook bevestigd door de regel dat in deze gevallen van het gebruikelijke voorafgaande verhoor van de ouders/voogd en de minderjarige van 12 jaar en ouder kan worden afgezien als een snelle beslissing noodzakelijk is (vergelijk art. 800 lid 3 en 809 lid 3 Rv). De voorlopige voogdij is een kindbeschermingsmaatregel en kan om die reden slechts aan het bureau jeugdzorg of indien het gaat om een minderjarige vreemdeling, aan een hiertoe aangewezen rechtspersoon (stichting Nidos, zie het zevende lid) worden opgedragen.

De redactie van het lid is aangepast teneinde te verduidelijken dat dit artikel bedoeld is voor die gevallen waarin een gezagsvoorziening dringend en onverwijld noodzakelijk is. De woorden “ter voorkoming van ernstig gevaar voor de zedelijke en geestelijke belangen of voor de gezondheid van zulk een minderjarige” zijn vervallen. Indien er sprake is van zodanig gedrag van de ouders dat het ouderlijk gezag beperkt of geschorst dient te worden teneinde ernstig gevaar voor de zedelijke en geestelijke belangen of voor de gezondheid van de minderjarige te voorkomen, is een voorlopige maatregel op grond van artikel 257 (voorlopige ondertoezichtstelling) of 268 (voorlopige voogdij) aangewezen. Door het wegvallen van de genoemde woorden is de grond ook iets verruimd.

Een voorlopige voogdij op grond van artikel 241 kan eveneens worden verzocht indien een pleegkind in een gezin is opgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de raad voor de kindbescherming. De grond hiertoe is in het voorgestelde artikel niet gewijzigd. Opgemerkt zij dat het enkele feit dat een pleegkind is opgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming niet voldoende grond is om een voorlopige voogdij uit te spreken, het gaat niet om een 'standaardsanctie'. Ook in deze gevallen dient, evenals thans, de voorlopige voogdij dringend en onverwijld noodzakelijk te zijn.

De termijnen van de voorlopige ondertoezichtstelling (artikel 257) en de voorlopige voogdij (artikel 268) zijn in dit wetsvoorstel met elkaar in overeenstemming gebracht. In beide gevallen is de duur van de maatregel maximaal drie maanden. Door een wijziging in de Wet op de jeugdzorg (Stb.2004, 306, artikel 77, onderdeel B) had de rechter reeds de mogelijkheid om de duur van de voorlopige voogdij te bepalen op twaalf weken bij de beslissing tot voorlopige voogdij in plaats van de standaard van zes weken. Zes weken voor de voorlopige voogdij bleek immers niet zelden te kort om te komen tot de indiening van een voldoende, met onderzoek onderbouwd verzoekschrift tot een definitieve voorziening in het gezag. De vervaltermijn van zes weken was erop gericht de periode van (rechts)onzekerheid voor het kind en de belanghebbenden, met name de ouders, zo kort mogelijk te doen zijn.

Vanwege de ernst van de maatregel en de inbreuk die dit in de privé-sfeer van de burger met zich meebrengt, blijft het van belang goed af te wegen of een termijn van drie maanden niet te lang is. Uit de praktijk blijkt echter dat de raad voor de kindbescherming in de regel meer dan zes weken, maar hoogstzelden meer dan drie maanden nodig heeft om tot een zorgvuldige afweging te komen. De zorgvuldigheid van het onderzoek is eveneens een waarborg voor de burger waarmee de rechtszekerheid gediend is. Om die reden is het gerechtvaardigd om de termijn van de voorlopige voogdij te stellen op maximaal drie maanden. Dit laat uiteraard onverlet dat de rechter de duur van de voorlopige voogdij dient af te stemmen op het concrete geval en niet langer mag laten duren dan noodzakelijk is. De rechter kan de termijn dus ook stellen op bijvoorbeeld zes weken.

Onderdeel B, artikel 253g

De redactie van de grond om een ouder zonder gezag met het gezag over het kind te bekleeden na het overlijden van de andere ouder met gezag, is aangepast aan de terminologie van het wetsvoorstel. Uitgangspunt is en blijft dat een dergelijk verzoek wordt toegewezen maar de rechter kan het verzoek afwijzen indien dit in het belang van het kind noodzakelijk is, bijvoorbeeld om redenen van continuïteit in de opvoeding. Daarom is de huidige grond "indien gegronde vrees bestaat dat bij inwilliging de belangen van de kinderen zouden worden verwaarloosd" minder adequaat.

Onderdeel C, artikel 253h

Evenals in artikel 253g is de redactie van het derde lid aangepast.

Onderdeel D, artikel 253q

Ook in dit artikel is de grond om een ouder die onbevoegd was om het gezag uit te oefenen weer met het gezag te belasten, aangepast aan de terminologie van het wetsvoorstel (vergelijk artikel 253g). De tweede wijziging betreft een wijziging van wie bevoegd is tot het doen van een verzoek tot gezamenlijk gezag. Voorgesteld wordt dat een dergelijk verzoek ook door één van de ouders kan worden gedaan. De huidige eis dat gezamenlijk gezag slechts op gezamenlijk verzoek verzocht kan worden, is een niet-toelaatbare belemmering van de toegang tot de rechter. Het is aan de rechter om te beoordelen of de omstandigheden zodanig zijn dat gezamenlijk gezag (weer) mogelijk is. Het belang van het kind wordt in deze beoordeling uitdrukkelijk meegenomen (vergelijk wetsvoorstel 29 353).

Onderdeel E, artikel 253r

Op grond van dit artikel is het mogelijk om het gezag van de ouder(s) te schorsen indien zij al dan niet tijdelijk in de onmogelijkheid verkeren het gezag uit te oefenen of het bestaan of de verblijfplaats van hen onbekend is. Op deze wijze kan in het gezag over een minderjarige worden voorzien.

Dit kunnen de ouders zelf entameren indien zij bijvoorbeeld voor enige tijd in het buitenland gaan wonen en hun kinderen bij familie of goede vrienden onderbrengen. Ook kan het zijn dat een kind in Nederland naar school gaat terwijl de ouders elders verblijven (zie bijvoorbeeld Voogdijregeling Antilliaanse jongeren).

De raad voor de kindbescherming kan ook een beroep doen op dit artikel om in de uitoefening van het gezag over een minderjarige te voorzien zonder dat tevens beëindiging van het gezag nodig is. De rechter kan bijvoorbeeld Nidos op grond van dit artikel als voogd over alleenstaande minderjarige vreemdelingen benoemen. In geval van langdurige detentie, in het bijzonder als de ouder in het buitenland is gedetineerd, kan het nodig zijn dat de voogdij aan het bureau jeugdzorg wordt opgedragen. De voogdij kan echter ook aan een natuurlijk persoon worden opgedragen.

In afwijking van het bepaalde in artikel 253q, wordt voorgesteld de ouders slechts in het gezag te herstellen indien is voldaan aan artikel 277, eerste lid. Het ouderlijk gezag kan hersteld worden indien de rechter dit in het belang van de minderjarige noodzakelijk oordeelt, en de ouder(s) duurzaam de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding van de minderjarige, bedoeld in artikel 247, tweede lid, kunnen dragen. Ten opzichte het bepaalde in artikel 253q is dus de tweede voorwaarde aanvullend: vastgesteld moet tevens kunnen worden

dat de ouders de verantwoordelijkheid ten aanzien van de verzorging en opvoeding over de minderjarige kunnen dragen.

De grond voor het herstel in gezag na tijdelijke voogdij is hiermee gelijk getrokken met de grond voor herstel in het gezag na een gezagsbeëindigende maatregel. Het gaat immers vaak om een (kinderbeschermings)maatregel teneinde in een gezagsvacuüm te kunnen voorzien. Indien de ouder(s) feitelijk weer in staat zijn om het gezag uit te oefenen, behoeft herstel van het gezag niet altijd in het belang van het kind te zijn en daarom is een aanvullende toets noodzakelijk. In die gevallen waarin de ouders een tijdelijke gezagsvoorziening hebben geëntameerd vanwege een verblijf in het buitenland, zal deze voorwaarde naar verwachting nimmer een beletsel opleveren om de ouders in het gezag te herstellen. Dit kan anders zijn indien de ouder bijvoorbeeld na een verblijf van drie jaar in een buitenlandse gevangenis vanwege drugssmokkel weer terug in Nederland is. De rechter kan desgewenst aan de raad voor de kinderscherming advies vragen (artikel 810 Rv).

Het komt voor dat dit artikel wordt toegepast waar beëindiging van het gezag een meer passende maatregel is. Een voorbeeld hiervan is de verslaafde ouder die zijn of haar kind onverzorgd achterlaat, of die niet voor zijn of haar kind kan zorgen en het is duidelijk dat hierin binnen een voor de persoon en de ontwikkeling van de minderjarige aanvaardbaar te achten termijn geen verbetering komt. Om deze reden is in het derde lid een aanvullende motiveringsplicht opgenomen voor de raad voor de kinderscherming teneinde de rechter in staat te stellen te beoordelen of een tijdelijke voorziening in het gezag inderdaad is aangewezen of dat een beëindiging van het gezag een meer passende maatregel is, in welk geval hij het eerstbedoelde verzoek kan afwijzen.

Onderdeel F, artikel 253s

In artikel 253s is het blokkaderecht van pleegouders geregeld. De redactie van de grond om het blokkaderecht te doorbreken, is aangepast aan de terminologie van het wetsvoorstel.

Onderdeel G, artikel 253v

Het blokkaderecht zoals opgenomen in artikel 253s dient ook te gelden voor een minderjarige die door zijn ouder en partner, die op grond van artikel 253t gezamenlijk het gezag uitoefenen, in een pleeggezin is geplaatst. Aan artikel 253v ontbreekt nu een verwijzing naar artikel 253s waardoor dit artikel niet van overeenkomstige toepassing is. De voorgestelde wijziging verklaart artikel 253s van overeenkomstige toepassing.

Onderdeel H

Artikel 254

In overeenstemming met de gehanteerde terminologie in de Wet op de jeugdzorg geeft dit artikel aan wat onder stichting moet worden verstaan. Onder stichting is ook een door de Minister van Justitie aanvaarde rechtspersoon begrepen. Artikel 256, derde lid, verklaart immers onder meer afdelingen 4 (ondertoezichtstelling van minderjarigen) van overeenkomstige toepassing.

Artikel 255

Eerste lid

De grond van de ondertoezichtstelling is ruimer geformuleerd dan de grond zoals deze is vastgesteld bij Wet van 26 april 1995 tot herziening van de maatregel van ondertoezichtstelling van minderjarigen (Stb.1995, 256). Hierdoor wordt het mogelijk om ook minderjarigen onder toezicht te stellen met relatief lichte problemen. Centraal in de formulering van de grond voor de ondertoezichtstelling staat het begrip “onbedreigd opgroeien”. Dit komt in de plaats van “ernstig worden bedreigd”. Kort gezegd kan een minderjarige onder toezicht worden gesteld indien de zorg aan de minderjarige of zijn ouders die noodzakelijk is voor het onbedreigd opgroeien (aanhef) niet in vrijwillig kader verleend kan worden én het de verwachting is dat de ouders de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding binnen een voor de persoon en de ontwikkeling van de minderjarige aanvaardbaar te achten termijn kunnen dragen. De vereisten zijn cumulatief.

Ten aanzien van het eerste vereiste (onder a) het volgende. De formulering van de grond sluit nauw aan bij de zogenoemde indicatietaak van het bureau jeugdzorg zoals deze is opgenomen in het eerste lid van artikel 5 van de Wet op de jeugdzorg. De aansluiting tussen zorg in vrijwillig of gedwongen kader zal hierdoor worden vereenvoudigd omdat de terminologie op elkaar aansluit. De term zorg dient breed te worden opgevat en kan elke zorg zijn die noodzakelijk is voor het onbedreigd opgroeien van een minderjarige, inclusief de zorg of ondersteuning die ouders hiervoor nodig hebben. Zorg kan bijvoorbeeld zijn:

- jeugdzorg waarop ingevolge de Wet op de jeugdzorg of artikel 11a van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen aanspraak kan worden gemaakt;
- vormen van geestelijke gezondheidszorg voor minderjarigen of hun ouders (AWBZ);
- zorg voor verstandelijk gehandicapte minderjarigen (AWBZ);
- andere benodigde zorg aan minderjarigen of hun ouders, bijvoorbeeld op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

In de grond is opgenomen dat het moet gaan om zorg die niet of onvoldoende wordt geaccepteerd, dit in plaats van de grond van het huidige artikel 254 “en andere middelen ter afwending van deze bedreiging hebben gefaald of, naar is te voorzien, zullen falen”. De voorgestelde formulering verduidelijkt dat de grens tussen hulp in vrijwillig of gedwongen kader

ligt bij de acceptatie van de benodigde zorg. Indien vaststaat dat deze zorg niet of onvoldoende wordt geaccepteerd door de ouder(s) is het mogelijk om een minderjarige onder toezicht te stellen.

Het tweede vereiste (onder b) is opgenomen om te voorkomen dat een ondertoezichtstelling blijft doorlopen terwijl het duidelijk is dat de ouders niet de verantwoordelijkheid voor de zorg van hun kind kunnen dragen. Uitdrukkelijk zij gesteld dat het dragen van verantwoordelijk ook kan betekenen dat de ouders accepteren dat hun kind elders wordt opgevoed (bijvoorbeeld in een pleeggezin) of met voortdurende hulp en steun de verantwoordelijkheid kunnen dragen voor de verzorging en opvoeding (bijvoorbeeld bij geestelijk gehandicapten). Indien een kind bij zijn ouders woont en er geen noodzaak is tot uithuisplaatsing is per definitie aan het tweede vereiste voldaan omdat de ouders in deze situatie hun kind verzorgen en opvoeden. Een ondertoezichtstelling kan in die gevallen blijven doorlopen totdat het kind meerderjarig wordt.

Het vereiste onder b kan als consequentie hebben dat in ernstige situaties waarin het na onderzoek duidelijk is dat de ouders nimmer in staat zullen zijn de opvoedingsverantwoordelijkheid op zich te nemen, ook niet met hulp en steun van een ondertoezichtstelling, niet aan de grond van de ondertoezichtstelling is voldaan en direct een gezagsbeëindigende maatregel moet worden getroffen.

Tweede lid

In het tweede lid is opgenomen wie een verzoekschrift tot ondertoezichtstelling mag indienen. In de aanduiding wie bevoegd is, is een rangorde aangebracht. Uitgangspunt is dat de raad voor de kindbescherming het verzoekschrift tot ondertoezichtstelling indient. Indien de raad dit niet voornemens is te doen, kunnen echter ook een ouder (met en zonder gezag), degene die het kind als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt of het Openbaar Ministerie een verzoek indienen.

Dit zijn echter uitzonderingssituaties en zal alleen aan de orde zijn als de raad na het doen van onderzoek bijvoorbeeld niet voldoende gronden aanwezig acht om de maatregel te vragen. De raad deelt dit schriftelijk mee aan het bureau jeugdzorg waar de minderjarige zijn woonplaats heeft. Pas na een dergelijke mededeling kunnen de anderen genoemd in het artikel een verzoekschrift indienen. De raad zal in die situatie, indien een verzoek tot het onder toezicht stellen van de minderjarige door een ander is ingediend, ter zitting als belanghebbende worden opgeroepen en zijn bevindingen van het uitgevoerde onderzoek geven.

Zoals in paragraaf 5 van het algemeen deel van de toelichting uiteen is gezet, zijn er situaties waarin een verschil van mening blijft bestaan tussen de raad en het bureau jeugdzorg over de vraag of een ondertoezichtstelling aangewezen is. Aangezien het wenselijk is dat een mogelijk bedreigende situatie voor een kind te allen tijde aan de kinderrechter kan worden

voorgelegd, bepaalt dit tweede lid tevens dat het bureau jeugdzorg, in de situatie dat de raad schriftelijk mededeling heeft gedaan dat hij niet tot een verzoek ondertoezichtstelling of gezagsbeëindiging overgaat, de raad kan verzoeken binnen zes weken het oordeel van de kinderrechter te vragen of een kinderbeschermingsmaatregel noodzakelijk is. De raad legt in dat geval zijn resultaten van het onderzoek aan de kinderrechter voor maar doet geen verzoek tot een kinderbeschermingsmaatregel.

Deze constructie is gekozen omdat de raad zo niet gedwongen wordt als verzoeker op te treden, terwijl hij van mening is dat zijn verzoek niet kan worden onderbouwd. Wel wordt de situatie aan de rechter voorgelegd, die desgewenst ambtshalve de ondertoezichtstelling kan uitspreken, indien hij de ondertoezichtstelling wel noodzakelijk acht. Het ligt voor de hand dat het bureau jeugdzorg ter terechtzitting wordt opgeroepen om zijn visie op de zaak te geven.

Derde lid

Aan iedere ondertoezichtstelling liggen (het risico van) opvoed- en opgroei problemen ten grondslag. Die problemen blijken bij de aanmelding van het kind bij bijvoorbeeld het bureau jeugdzorg of advies- en meldpunt kindermishandeling voor onderzoek (zorgmelding) en/of hulp, en worden in de loop van het onderzoeks- of hulptraject uitgedrukt in meer concrete zorgen over het kind (een stagnerende ontwikkeling op een of meerdere terreinen, problematisch gedrag) en/of de ouders (tekorten in opvoedingsvaardigheden, problemen van ouders die een belemmering zijn voor 'goed genoeg' ouderschap). Deze zorgen zijn de aanleiding voor het aanbieden van hulp, indien noodzakelijk in het kader van de ondertoezichtstelling.

Het doel van de ondertoezichtstelling is: de zorgen weg te nemen die de aanleiding zijn of kunnen worden voor de opvoed- en opgroei problemen. De kinderrechter zou in zijn beschikking, in het streven naar duidelijkheid over de voorwaarden voor het beëindigen van de maatregel, dan ook kunnen volstaan met het opsommen van de zorgen die geleid hebben tot de ondertoezichtstelling. Dit is echter een primair probleemgerichte benadering door de kinderrechter, een benadering die wel strookt met de ernst van de situatie, maar die niet aansluit bij het vertrouwen in het herstel van het opvoedingsgezag van de ouders dat óók met een ondertoezichtstelling wordt uitgedrukt.

Om die reden is in dit wetsvoorstel gekozen voor een oplossingsgerichte benadering in de beschikking van de kinderrechter. Deze benadering wordt bereikt door in de beschikking, naast de zorgen, ook de daaraan gerelateerde doelen voor de ondertoezichtstelling op te nemen. Zijn die doelen bereikt dan kan de ondertoezichtstelling in beginsel worden opgeheven. De doelen zijn daarmee de in positieve termen vertaalde – kindgerichte – zorgen die de aanleiding waren voor het onderzoek naar de noodzaak van een kinderbeschermingsmaatregel.

De raad voor de kindbescherming reikt in het verzoekschrift de doelen aan. De raad schetst de voor de betreffende minderjarige te bereiken opgroei- en opvoedsituatie, waarmee op

hoofdpijnen richting wordt gegeven aan de uitvoering van de maatregel. Het is vervolgens de taak van de gezinsvoogdijwerker om de context te bieden die de betrokkenen in staat stelt de geconstateerde bedreigingen in de ontwikkeling van de minderjarige het hoofd te bieden. Hij doet dit door de doelen voor de ondertoezichtstelling in overleg met ouders én minderjarige uit te werken tot concrete werkdoelen. De werkdoelen zijn – met andere woorden – de middelen om de doelen van de ondertoezichtstelling te halen. Bij de verlenging van de ondertoezichtstelling draagt het bureau jeugdzorg uiteraard de doelen aan.

Het benoemen van de doelen voor de ondertoezichtstelling in de beschikking van de kinderrechter op het hier beschreven abstractieniveau komt tegemoet aan de wens naar duidelijkheid over de voorwaarden waaronder de ondertoezichtstelling kan worden beëindigd, met handhaving van de vereiste flexibiliteit bij de uitvoering van de ondertoezichtstelling. De gezinsvoogdijwerker blijft, doordat deze verantwoordelijk is voor het vaststellen van de werkdoelen, in staat zelf invulling te geven aan de uitvoering van de ondertoezichtstelling.

Het staat de gezinsvoogdijwerker overigens vrij om, naast aan de in de beschikking van de kinderrechter opgenomen doelen, bij de uitvoering van de ondertoezichtstelling ook te werken aan andere door de gezinsleden zélf ingebrachte doelen. Dit kan voor de ouders en minderjarige zelfs een belangrijke voorwaarde zijn om de doelen van de ondertoezichtstelling te realiseren.

De kinderrechter stelt op de grondslag van het verzoekschrift de doelen vast die met de ondertoezichtstelling dienen te worden bereikt. De kinderrechter mag in zijn beschikking niet afwijken van de doelen zoals deze zijn opgenomen in het verzoekschrift. Wel kan de verzoeker eventueel ter zitting de doelen aanvullen of wijzigen indien de zitting hiertoe aanleiding geeft. In de beschikking van de kinderrechter is ook opgenomen “de daarop afgestemde duur waarvoor de ondertoezichtstelling zal gelden”. Nu de grond om een kind onder toezicht te stellen is verruimd, is het niet vanzelfsprekend dat de duur van de ondertoezichtstelling de maximale termijn van een jaar is. Juist bij de relatief lichte problemen zal de duur van de maatregel over het algemeen korter zijn. De maatregel mag immers niet langer duren dan noodzakelijk om de doelen te bereiken. Als anderen dan de raad voor de kinderbescherming het verzoekschrift indienen of de ondertoezichtstelling ambtshalve door de kinderrechter wordt opgelegd, kan de kinderrechter advies aan de raad vragen over de in de beschikking op te nemen doelen voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling.

Vierde lid

Ter uitvoering van de motie Çörüz, Bouchibti en Voordewind (Kamerstukken II 2006/07, 31 015, nr.14) geeft dit artikel aan de kinderrechter de mogelijkheid om het verzoekschrift aan te vullen indien het niet alle minderjarigen betreft over wie de ouders of de ouder het gezag uitoefenen. Hij kan dit doen op verzoek van de raad voor de kinderbescherming of ambtshalve. Om het verzoekschrift aan te vullen en deze minderjarigen onder toezicht te stellen, is het

uiteraard noodzakelijk dat aan de grond van een ondertoezichtstelling is voldaan. Ook zal de rechter voor iedere minderjarige afzonderlijk de doelen die met de ondertoezichtstelling bereikt dienen te worden, in zijn beschikking opnemen. Om deze reden zal de kinderrechter indien hij het verzoek ambtshalve aanvult, in de meeste gevallen advies aan de raad voor de kinderbescherming moeten vragen teneinde doelen voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling in de beschikking te kunnen opnemen.

Artikel 256

Naast het bureau jeugdzorg voert ook stichting Nidos ondertoezichtstellingen uit. Nidos is door de Minister van Justitie hiertoe aanvaard. Dit artikel bepaalt onder meer welke minderjarigen een kinderrechter onder toezicht kan stellen van Nidos en stelt regels omtrent de vervanging van Nidos. Dit artikel is ongewijzigd overgenomen.

Artikel 257

Als snel handelen geboden is, kan gebruik worden gemaakt van de mogelijkheid die het voorgestelde artikel 257 biedt voor het verlenen van een voorlopige ondertoezichtstelling. Een minderjarige kan voorlopig onder toezicht worden gesteld indien een ernstig vermoeden bestaat dat de grond, bedoeld in artikel 255, eerste lid, is vervuld. Anders dan bij een reguliere ondertoezichtstelling hoeft nog niet te worden aangetoond dat de ondertoezichtstelling noodzakelijk is voor het onbedreigd opgroeien van de minderjarige. Voldoende is dat het ernstige vermoeden bestaat dat aan die grond van de ondertoezichtstelling is voldaan. De formulering van dit artikel sluit aan bij artikel 29c van de Wet op de jeugdzorg (voorlopige machtiging gesloten jeugdzorg, Kamerstukken II 2005/06, 30 644).

De gekozen formulering maakt het mogelijk om de 'best practices' die zijn ontwikkeld in de pilot Ketensamenwerking in het kader van het programma Beter Beschermd, in de werkprocessen van de betrokken organisaties op te nemen. Doel van dit project is om te komen tot één landelijke werkwijze voor samenwerking in de jeugdbeschermingsketen. Met deze werkwijze zal in een concrete situatie sneller besluitvorming kunnen worden gerealiseerd over het inzetten van een kinderbeschermingsmaatregel waarmee de doorlooptijden in de jeugdbeschermingsketen kunnen worden verkort.

Doordat het vereiste van 'dringend en onverwijld noodzakelijk' is vervallen, kan eerder een voorlopige ondertoezichtstelling worden verzocht dan onder de huidige wetgeving mogelijk is. De gegevens die het bureau jeugdzorg aan de raad overlegt bij een zorgmelding zullen veelal – na verificatie – voldoende onderbouwing geven voor het doen van een verzoek tot een voorlopige ondertoezichtstelling. De raad maakt zijn eigen afweging of een (voorlopige) maatregel aangewezen is.

Artikel 258

De maximale duur van een ondertoezichtstelling is één jaar. Indien een voorlopige ondertoezichtstelling hieraan vooraf is gegaan, komt deze tijd niet in mindering op de maximale duur. Indien dit passend is, kan de kinderrechter de ondertoezichtstelling dus voor een jaar opleggen. Op dit moment bestaat er onzekerheid of dit inderdaad mogelijk is.

De termijn van een jaar biedt enerzijds aan de ouder en de minderjarige voldoende rechtswaarborgen terwijl anderzijds onnodige bureaucratie voor het bureau jeugdzorg om tussentijds een verlenging van de maatregel te moeten vragen, wordt voorkomen. Vanwege de inbreuk die een ondertoezichtstelling in de privé-sfeer van de ouder en de minderjarige met zich meebrengt, is het van belang goed af te wegen of een termijn van een jaar na ommekomst van een voorlopige ondertoezichtstelling niet te lang is. Er is echter geen goede reden te bedenken waarom de duur van de eerste ondertoezichtstelling na een voorlopige ondertoezichtstelling niet ook maximaal een jaar zou mogen duren. Er gaat immers een rechterlijke toets aan het opleggen van de maatregel vooraf waarbij de kinderrechter bovendien de duur van de maatregel afstemt op de doelen van de ondertoezichtstelling en de ouder of de minderjarige van twaalf jaar of ouder te allen tijde om opheffing van de ondertoezichtstelling kunnen vragen (artikel 261).

Artikel 259

Op grond van dit artikel kan het bureau jeugdzorg dat de ondertoezichtstelling uitvoert, vervangen worden door een ander bureau jeugdzorg. Dit artikel komt overeen met het bepaalde in het huidige artikel 254, vijfde lid, eerste twee volzinnen.

Artikel 260

Het is mogelijk om de ondertoezichtstelling telkens met maximaal een jaar te verlengen. Hoewel er voor gekozen is om geen maximum te stellen aan het aantal verlengingen is wel met zoveel woorden bepaald dat aan de vereisten van het eerste lid van artikel 255 moet zijn voldaan. Het gaat dan in het bijzonder om de zinsnede dat “de verwachting gerechtvaardigd is dat de ouders of de ouder die het gezag uitoefenen binnen een, gelet op de persoon en de ontwikkeling van de minderjarige aanvaardbaar te achten termijn, de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding, bedoeld in artikel 247, tweede lid, kunnen dragen”. Door met zoveel woorden te bepalen dat aan de vereisten van artikel 255 moet zijn voldaan wordt duidelijk gemaakt dat, met name in situaties dat een kind voor langere tijd uit huis is geplaatst, ook onderbouwd moet worden dat en waarom een gezagsbeëindigende maatregel (nog) niet aangewezen is.

Degenen die de verlenging van de ondertoezichtstelling kunnen verzoeken, zijn nagenoeg dezelfde die een ondertoezichtstelling in eerste aanleg kunnen verzoeken (met uitzondering van het bureau jeugdzorg dat in eerste aanleg geen ondertoezichtstelling kan verzoeken). Het bureau jeugdzorg dat de ondertoezichtstelling uitvoert, is primair bevoegd tot het

doen van een dergelijk verzoek tot verlenging van de ondertoezichtstelling. Indien hij niet overgaat tot verlenging, zijn de raad voor de kinderbescherming, een ouder, degene die de minderjarige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt en het Openbaar Ministerie bevoegd tot het doen van het verzoek.

Artikel 261

Dit artikel komt overeen met het huidige vierde lid van artikel 256 met dien verstande dat het bureau jeugdzorg primair bevoegd is tot het indienen van een verzoek tot opheffing van de ondertoezichtstelling.

Artikel 262

Artikel 262 vermeldt de taak die het bureau jeugdzorg heeft, indien een minderjarige onder zijn toezicht is gesteld. Het artikel komt op hoofdlijnen overeen met het huidige artikel 257. Ten eerste is het bureau jeugdzorg gehouden om aan de minderjarige en de met het gezag belaste ouder hulp en steun te bieden teneinde de doelen van de ondertoezichtstelling binnen de duur hiervan te bereiken. In de werkzaamheden van de gezinsvoogdijwerker die de ondertoezichtstelling uitvoert (zie paragraaf 6 Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg, artikelen 43-45) staat de behartiging van de belangen van het kind centraal: het toezicht is gericht op het kind. Eveneens verleent het bureau jeugdzorg aan de ouder(s) en aan de minderjarige hulp en steun teneinde de doelen die in de beschikking zijn opgenomen of later in gezamenlijk overleg zijn vastgesteld, te bereiken. In het plan dat in overleg met de ouder en de minderjarige wordt opgesteld en door het bureau jeugdzorg wordt vastgesteld (artikel 43 Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg) zijn de middelen opgenomen ter realisering van de gestelde doelen.

De ondertoezichtstelling is bedoeld om aan de ouders hulp te bieden teneinde hen in staat te stellen de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding te kunnen dragen. Dit betekent dat de gezinsvoogdijwerker ondersteuning biedt en zorg organiseert maar de verzorgings- en opvoedingstaken van de ouders niet overneemt. De ouders blijven zelf verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding van hun kinderen.

Indien een minderjarige zelfstandig wordt en behoefte heeft op eigen benen te gaan staan, dient de gezinsvoogdijwerker deze ontwikkeling van de minderjarige te stimuleren. Om deze reden is het tweede lid opgenomen. Evenals in de thans geldende bepaling is een leeftijd niet in dit lid opgenomen, omdat het ontwikkelingsniveau van de minderjarige en diens bekwaamheid en behoefte zelfstandig te handelen bepalend is en niet zijn leeftijd. Overigens is het ook voor de verdere ontwikkeling van deze minderjarigen belangrijk dat zij een goede band hebben en houden met hun ouders. De hulp en steun dient hierop dan ook mede gericht te zijn.

Artikel 263

Bij een verlenging van de ondertoezichtstelling zal de kinderrechter de doelen die met de ondertoezichtstelling dienen te worden bereikt, opnieuw vaststellen. Doelen zoals deze in de beschikking zijn opgenomen, kunnen bij verlenging vervallen, wijzigen of aangevuld worden.

Ook tijdens een lopende ondertoezichtstelling kan er echter behoefte zijn de vastgestelde doelen te wijzigen. Het bureau jeugdzorg kan dit in onderling overleg met de ouders met gezag en de minderjarige doen. Indien de ouders en de minderjarige van twaalf jaar of ouder met een wijziging instemmen, is de gang naar de rechter niet nodig. In die gevallen dat wijziging van de doelen door de rechter wel noodzakelijk is, bijvoorbeeld als de ouders of de minderjarige van twaalf jaar of ouder niet instemmen, biedt dit artikel de mogelijkheid.

Artikel 264

Gedurende de uitvoering van de ondertoezichtstelling is het mogelijk dat er tussen ouders, kinderen, pleegouders of zorgaanbieders verschillen van mening ontstaan over de aanpak van de problemen. Soms lukt het niet om die problemen op te lossen en verschillen van mening in goed overleg te overbruggen hetgeen als gevolg heeft dat het conflict een goede samenwerkings- of vertrouwensrelatie tussen de betrokkenen in de weg staat en de behartiging van de belangen van de minderjarigen kan belemmeren. Om deze reden wordt voorgesteld om een geschillenregeling in te voeren naar analogie van de regeling zoals deze nu bestaat voor de ouders met gezag om een geschil over de uitoefening van het gezag voor te leggen aan de kinderrechter (artikel 253a). Krachtens de nieuwe regeling krijgen het bureau jeugdzorg, de minderjarige van twaalf jaar of ouder, de ouders met gezag, de pleegouders en de zorgaanbieder waar het kind verblijft de mogelijkheid om geschillen voor te leggen aan de kinderrechter. Het betreft een verzoekschriftprocedure (met verplichte procesvertegenwoordiging) waardoor een drempel wordt ingebouwd en niet ieder klein geschil aan de kinderrechter zal worden voorgelegd. Advocaten kunnen een zeefunctie vervullen bij geschillen en oplossingen aanreiken waardoor een gang naar de rechter niet meer nodig is.

Van de geschillenregeling zijn zogenoemde gedragingen uitgesloten. Over gedragingen kan op grond van hoofdstuk XII van de Wet op de jeugdzorg een klacht worden ingediend bij een klachtencommissie.

De rechter heeft de vrijheid om in concreto vast te stellen welke oplossing of regeling het best het belang van alle betrokkenen en die van de minderjarige in het bijzonder, dient. Dit in tegenstelling tot een beslissing op andere verzoeken die hem in het kader van de ondertoezichtstelling kunnen bereiken. Gezien de aard van de procedure, het is immers een geschillenregeling, ligt dit ook voor de hand. Betrokkenen hebben een verschil van mening en leggen dit aan de kinderrechter voor. De kinderrechter dient de ruimte te hebben om voorstellen van een betrokkene, niet zijnde de indiener van het verzoekschrift, te beoordelen en eventueel te

volgen. Het geschil dient weggenomen te worden opdat de uitvoering van de ondertoezichtstelling verbeterd kan worden.

Artikel 265

Dit artikel geeft aan het bureau jeugdzorg de bevoegdheid om een schriftelijke aanwijzing te geven aan de met het gezag belaste ouder en/of de minderjarige. Een aanwijzing is een middel dat het bureau jeugdzorg slechts kan inzetten indien andere pogingen om de ouders of de minderjarige te bewegen mee te werken aan de uitvoering van het plan ter realisering van de doelen, geen effect hebben gehad. De aanwijzing staat in dienst van de realisering van de doelen en mag niet in strijd zijn met wet- en regelgeving. Een schriftelijke aanwijzing is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en dient overeenkomstig te worden voorbereid. Afdeling 4 van Titel 14 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek is opgenomen in de bijlage bij de Awb (onder A. Ministerie van Justitie, derde lid) waardoor bezwaar en beroep op grond van de Awb zijn uitgesloten. Wel kan tegen de schriftelijke aanwijzing op grond van artikel 265a worden opgekomen.

In het derde lid is opgenomen dat het bureau jeugdzorg de schriftelijke aanwijzing ter bekrachtiging aan de kinderrechter kan voorleggen. Het bureau jeugdzorg kan dit doen indien de ouders of de minderjarige ondanks de schriftelijke aanwijzing hun medewerking blijven weigeren. Gelijkertijd kan het bureau jeugdzorg indien het geval hiertoe aanleiding geeft, een civielrechtelijk dwangmiddel verzoeken teneinde naleving van de schriftelijke aanwijzing te bewerkstelligen. Deze mogelijkheid is opgenomen, omdat een reële 'sanctie' op niet naleving van een schriftelijke aanwijzing ontbrak waardoor het instrument slechts beperkt werd ingezet. De volgende dwangmiddelen kunnen worden verzocht:

1. Dwangsom. Ingevolge artikel 611a Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) kan de rechter op vordering van een partij de wederpartij veroordelen tot betaling van een dwangsom voor het geval aan de hoofdveroordeling niet wordt voldaan;
2. Lijfswang. Op grond van artikel 585 Rv kan de rechter vonnissen of beschikkingen, voor zover zij een veroordeling tot iets anders dan het betalen van geld inhouden, uitvoerbaar verklaren bij lijfswang. De rechter kan dit slechts doen indien aannemelijk is dat andere middelen onvoldoende uitkomst zullen bieden (587 Rv).

Lijfswang zal in de praktijk vermoedelijk zelden worden uitgesproken omdat een dergelijk dwangmiddel meestal in strijd is met het belang van het kind. De beoordeling of een dwangsom of lijfswang zinvol kan zijn teneinde de schriftelijke aanwijzing na te leven en niet disproportioneel ingrijpt in het familie- en gezinsleven, is echter aan de rechter.

Artikel 265a

Ouders of minderjarigen kunnen op grond van dit artikel de kinderrechter vragen de schriftelijke aanwijzing geheel of ten dele vervallen te verklaren. Zij dienen dit te doen binnen een termijn van twee weken na de dag waarop de schriftelijke aanwijzing is toegezonden of uitgereikt.

De kinderrechter beoordeelt of de aanwijzing volgens de regels tot stand is gekomen, ten dienste staat van de te bereiken doelen, niet in strijd is met wet- en regelgeving en niet disproportioneel ingrijpt in het familie- en gezinsleven. De kinderrechter beoordeelt ex nunc (naar de omstandigheden ten tijde van zijn beslissing) en kan dus rekening houden met gewijzigde omstandigheden. De kinderrechter kan de aanwijzing slechts geheel of gedeeltelijk vervallen verklaren en geen andere schriftelijke aanwijzing hiervoor in de plaats stellen. Het is aan het bureau jeugdzorg om eventueel een nieuwe aanwijzing te geven.

Artikel 265b

Dit artikel geeft aan de ouder of de minderjarige de bevoegdheid om aanwijzingen vanwege gewijzigde omstandigheden aan te vechten. Zij dienen hiertoe bij het bureau jeugdzorg een verzoek te doen om de aanwijzing wegens gewijzigde omstandigheden geheel of gedeeltelijk in te trekken. Behoudens verwijzing naar het juiste artikel in het derde lid (verwijzing naar artikel 265a i.p.v. 259), het artikel waarin zulks in het wetsvoorstel is geregeld, is het huidige artikel 260 niet gewijzigd.

Artikel 265c

Dit artikel bepaalt dat een minderjarige die onder toezicht is gesteld slechts met een machtiging uithuisplaatsing uit huis kan worden geplaatst. Dit is een wijziging van het huidige derde lid van artikel 258. Tot nu toe kon het bureau jeugdzorg een minderjarige dag en nacht uit huis plaatsen zonder machtiging uithuisplaatsing, indien van geen bezwaar van de ouders was gebleken.

Een uithuisplaatsing grijpt diep in het familie- en gezinsleven in. Het bureau jeugdzorg zal bij het afgeven van het indicatiebesluit een afweging maken of 'verblijf' (artikel 4 Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg) ten behoeve van de verzorging en opvoeding van de minderjarige noodzakelijk is en er geen andere mogelijkheden zijn om aan de minderjarige de benodigde zorg te bieden om de belangen van de minderjarige veilig te stellen.

Dit artikel betreft minderjarigen over wie de kinderrechter heeft geoordeeld dat aan de grond van de ondertoezichtstelling is voldaan en dat derhalve onder meer de noodzakelijke zorg niet of onvoldoende wordt geaccepteerd. Plaatsing van de minderjarige zonder machtiging zou betekenen dat een ouder bevoegd is de uithuisplaatsing voortijdig af te breken. In die situaties dient dan snel alsnog een machtiging uithuisplaatsing gevraagd te worden. Om deze vaak acute situaties te voorkomen, waarin vrijwel zonder uitzondering voortzetting van de uithuisplaatsing

aangewezen is, wordt voorgesteld om minderjarigen die onder toezicht zijn gesteld slechts met een machtiging uithuisplaatsing dag en nacht uit huis te plaatsen.

Artikel 265d

Dit artikel regelt de machtiging uithuisplaatsing in het kader van een ondertoezichtstelling en is nagenoeg ongewijzigd overgenomen (was artikel 261). In het eerste lid wordt een wijziging voorgesteld, namelijk dat de raad voor de kindbescherming en het Openbaar Ministerie alleen dan bevoegd zijn om een machtiging uithuisplaatsing (geen verlenging, dit is geregeld in artikel 265e) te verzoeken, indien zij gelijktijdig een (voorlopige) ondertoezichtstelling verzoeken. Deze wijziging verduidelijkt de positie van de instellingen en sluit aan bij de praktijk; het zijn de situaties waarin de raad en, in een voorkomend geval, het Openbaar Ministerie nu gebruik maken van hun bevoegdheid.

Het nieuwe vijfde lid anticipeert op de aanvaarding van het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de jeugdzorg met betrekking tot jeugdzorg waarop aanspraak bestaat ingevolge de wet in gesloten setting (gesloten jeugdzorg). Dit wetsvoorstel ligt thans ter behandeling in de Eerste Kamer (Kamerstukken I 2006/07, 30 644, nr.A). De laatste zin van het vijfde lid is aangepast aan dit wetsvoorstel. Artikel 258 lid 3 is vernummerd tot artikel 265c. De overige artikelen kunnen vervallen omdat uithuisplaatsing niet meer een afzonderlijke grond is voor een gezagsbeëindiging.

Artikel 265e

De maximale duur van een machtiging uithuisplaatsing is één jaar. Indien een machtiging uithuisplaatsing in het kader van een voorlopige ondertoezichtstelling hieraan vooraf is gegaan, komt deze tijd niet in mindering op de maximale duur (zie ook de toelichting bij artikel 258). Indien aan de voorwaarden daarvoor is voldaan; kan de kinderrechter evenals hij dit kan voor de ondertoezichtstelling (artikel 258), de machtiging voor een jaar uitspreken.

Artikel 265f

Het voorgestelde artikel regelt de beëindiging van de uithuisplaatsing. In het artikel zijn enige wijzigingen opgenomen ten opzichte van artikel 263 zoals dit van kracht was voor inwerkingtreding van deze wet. Niet gewijzigd is dat het bureau jeugdzorg de uithuisplaatsing kan beëindigen voordat de machtiging afloopt en dat op het besluit tot beëindiging de regels van de Awb van toepassing zijn.

Nieuw is dat het bureau jeugdzorg toestemming van de raad voor de kindbescherming nodig heeft om de uithuisplaatsing (tussentijds) te beëindigen. De stichting dient van het voornemen tot beëindiging uiterlijk een maand voor bedoelde termijn afloopt en onder overlegging van een verslag van het verloop van de uithuisplaatsing mededeling te doen aan de

raad voor de kindbescherming (zie hiervoor artikel 265l, tweede lid). Dit is onderdeel van de aangescherpte toetsende taak in het kader van een ondertoezichtstelling van de raad voor de kindbescherming die is opgenomen in artikel 265l (nieuw).

Daarnaast zijn wijzigingen aangebracht in wie een verzoek aan het bureau jeugdzorg kan doen om af te zien van wijziging van de verblijfplaats (derde lid). Behalve een met gezag belaste ouder en een minderjarige van twaalf jaar of ouder kunnen ook degene die de minderjarige verzorgt en opvoedt (vaak een pleegouder), een zorgaanbieder of aanbieder van zorg verzoeken af te zien van wijziging van de verblijfplaats van de minderjarige. Door hun betrokkenheid bij de opvoeding van de minderjarige kunnen zij signalen ontvangen dat een overplaatsing niet in het belang van het kind is. Zij kunnen hun zorgen kenbaar maken aan het bureau jeugdzorg en zo nodig een verzoek doen om af te zien van overplaatsing dat getoetst kan worden door de kinderrechter.

Artikel 265g

De ouders behouden het ouderlijke gezag wanneer hun kind onder toezicht wordt gesteld. Omdat de ouders het gezag hebben, is dus ook hun toestemming als wettelijke vertegenwoordiger van hun kind vereist voor bijvoorbeeld een medische behandeling van hun kind. Hetzelfde geldt voor inschrijving op een school/onderwijsinstelling. Indien de ouders hun toestemming weigeren, kan het bureau jeugdzorg aan de kinderrechter vervangende toestemming vragen voor een medische behandeling van een minderjarige jonger dan twaalf jaar of voor de afgifte van een paspoort.

Met name bij een uithuisplaatsing die langer duurt, kan de weigering van instemming op bepaalde terreinen negatieve gevolgen hebben voor de ontwikkeling van de minderjarige. Soms hebben ouders principiële bezwaren en weigeren zij om die reden hun toestemming voor bijvoorbeeld inschrijving op een speciale school, soms hebben zij ook weinig energie om hun medewerking te verlenen. Het kost in deze situaties te veel tijd om de belangen van de minderjarige op die punten veilig te stellen. Teneinde bepaalde essentiële belemmeringen voor de ontwikkeling van minderjarigen weg te nemen, wordt het mogelijk dat de kinderrechter op verzoek het gezag van de ouders op specifieke punten overdraagt aan het bureau jeugdzorg. Het gaat om de aanmelding van de minderjarige bij een onderwijsinstelling, het geven van toestemming voor een medische behandeling en het doen van een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning als bedoeld in de artikelen 14 of 28 van de Vreemdelingenwet 2000.

Uit de praktijk blijkt dat deze drie onderwerpen de meeste problemen bij de uitvoering van de ondertoezichtstelling geven in relatie tot de uitoefening van ouderlijk gezag. Wat betreft de aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning kan het volgende worden opgemerkt. Er zijn situaties waarin ouders het niet aanvragen van een verblijfsvergunning gebruiken als een middel om het gedrag van hun kind te corrigeren ("dan moet hij maar terug naar zijn land van

herkomst”) of inzetten als middel om de gezinsvoogdijwerker onder druk te zetten bepaalde zaken te regelen. Verder kan het voorkomen dat de ouders niet in staat zijn om een aanvraag te doen bijvoorbeeld door psychiatrische problemen. Het is onwenselijk dat geen aanvraag voor een verblijfsvergunning ten behoeve van de minderjarige kan worden ingediend omdat de ouders hieraan – om welke reden dan ook – niet hun medewerking verlenen. Het is uiteraard aan de IND (en uiteindelijk aan de rechter) of een verblijfsvergunning wordt afgegeven of niet. Aan de eisen voor het verlenen van een verblijfsvergunning wijzigt dit artikel niets.

Indien de kinderrechter het noodzakelijk oordeelt dat het gezag wordt overgeheveld, verliezen de ouders het ouderlijk gezag op de onderdelen waarvoor de beschikking wordt afgegeven. Het bureau jeugdzorg verkrijgt het gezag en treedt dus in zoverre op als wettelijk vertegenwoordiger. Dit betekent overigens niet dat de ouders niet aangesproken kunnen worden op hun onderhoudsplicht jegens het kind. Ook ten aanzien van de onderhoudsplicht wijzigt dit artikel niets.

De mogelijkheid tot gedeeltelijke gezagsoverheveling wordt alleen gecreëerd voor die situaties waarin de minderjarige met een machtiging uithuisplaatsing uit huis is of wordt geplaatst. Indien kinderen nog thuis wonen, is gezagsoverheveling immers niet aan de orde, omdat de ouders zelf de verzorging en opvoeding van hun kind vormgeven.

Ook kan het gezag slechts naar het bureau jeugdzorg worden overgeheveld en bijvoorbeeld niet naar de pleegouders. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling ligt bij het bureau jeugdzorg. Door de pleegouders op één of meerdere punten als wettelijk vertegenwoordiger aan te wijzen, betekent dit dat zij zonder toestemming van bureau jeugdzorg kunnen handelen. Dit kan ongewenst zijn indien de pleegouders niet op één lijn zitten met het bureau jeugdzorg over de invulling van de ondertoezichtstelling en anders handelen – en formeel zijn zij hiertoe ook bevoegd – dan het bureau jeugdzorg beoogt. Hierdoor kan het toezicht dat bureau jeugdzorg over de minderjarige uitvoert en de hulp en steun die het verleent, in uiterste gevallen worden ondergraven. Overigens kan het bureau jeugdzorg eventueel wel de pleegouders machtigen om het gezag uit te oefenen.

Artikel 265h

Het eerste lid geeft het bureau jeugdzorg de bevoegdheid het contact tussen de uit huis geplaatste minderjarige en zijn met gezag belaste ouder aan beperkingen te onderwerpen. Een beslissing omtrent beperking van het contact geldt als een schriftelijke aanwijzing (artikel 265) en hiertegen kan derhalve op dezelfde wijze worden opgekomen. De bevoegdheid geldt ook ten aanzien van de niet-ouder die tezamen met een ouder het gezag uitoefent in de zin van artikel 253t. De beperkingen gelden uitsluitend voor de duur van de uithuisplaatsing. Zodra het kind weer thuis wordt geplaatst, is voor contactbeperking geen reden of mogelijkheid meer.

Het beperken van contact betekent een inbreuk in het familie- en gezinsleven en mag niet verder gaan dan in het belang van de minderjarige noodzakelijk is. Hoe ver de beperking kan gaan, is afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval. Uitsluitend indien het belang van het kind dit vereist, is een tijdelijk verbod aan een ouder om met het kind contact te hebben mogelijk (vergelijk Kamerstukken II 2006/07, 30 145, A, artikel 253a, tweede lid, onder a).

Indien de beslissing tot beperking van contact hem wordt voorgelegd, kan de kinderrechter de door het bureau jeugdzorg afgegeven aanwijzing vervangen door een regeling van het contact tussen de gezagsouder en de (uit huis geplaatste) minderjarige die hem in het belang van de minderjarige wenselijk voorkomt. Evenals bij de geschillenregeling van artikel 264 heeft hij ruimte om een regeling op te leggen.

Artikel 265i

Dit artikel is mede met het oog op de inwerkingtreding van de Wet bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldige scheiding (Kamerstukken I 2006/07, 30 145, A) gewijzigd. Het bureau jeugdzorg kan niet langer alleen wijziging van een door de rechter vastgestelde zorgregeling of omgangsregeling verzoeken, maar ook vaststelling van een regeling indien nog geen regeling in een beschikking is vastgelegd. De Wet bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldige scheiding verplicht ouders tot het opstellen van een ouderschapsplan bij beëindiging van het huwelijk, geregistreerd partnerschap of samenleving. Een verplicht onderdeel van het ouderschapsplan vormt het vastleggen van de verdeling van de zorg- en opvoedingstaken of omgangsregeling. Deze afspraken kunnen, maar behoeven niet door de rechter te worden opgenomen in een beschikking. Er is geen goede reden te geven waarom het bureau jeugdzorg alleen een verzoek tot wijziging van een rechterlijke beslissing zou kunnen vragen en niet vaststelling van een regeling die bijvoorbeeld de afspraken uit het ouderschapsplan wijzigt maar niet in een rechterlijke beslissing zijn opgenomen. De ouders kunnen zelfs helemaal niets hebben vastgelegd, bijvoorbeeld indien zij uit elkaar zijn gegaan voor de inwerkingtreding van de Wet bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldige scheiding.

In de praktijk is gebleken dat een verzoek van bureau jeugdzorg vaak strekt tot beperking van de contacten tussen de ouder en het kind. Het is echter ook mogelijk om juist uitbreiding van de contacten te verzoeken of de tijdstippen waarop de contacten plaats vinden aan te passen. De enige voorwaarde die geldt, is dat de gevraagde regeling aangewezen is met het oog op de doelen die met de ondertoezichtstelling dienen te worden bereikt. Dit zal bureau jeugdzorg in zijn verzoek dus moeten onderbouwen.

Artikel 265j

Dit artikel geeft een voorziening ingeval medische behandeling van een minderjarige die onder toezicht is gesteld noodzakelijk is en de ouder(s) daarvoor geen toestemming wil(len)

geven. Toegevoegd is één categorie waarvoor ook vervangende toestemming gevraagd kan worden, namelijk de minderjarige van twaalf jaar of ouder die niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake. Voor die categorie geldt hetzelfde als voor de beneden 12 jarigen (zie art. 7:465 lid 1 en 2 BW): geen behandeling zonder toestemming van de ouder(s). Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan verstandelijk gehandicapte minderjarigen.

In tegenstelling tot de mogelijkheid van gezagsoverheveling zoals deze in artikel 265g is opgenomen, geldt de vervangende toestemming slechts voor een specifieke medische behandeling. Indien voor langere tijd medische behandeling van de minderjarige noodzakelijk is of lijkt, terwijl de minderjarige uit huis is geplaatst, ligt een beroep op artikel 265g, eerste lid, onder b, wellicht meer voor de hand.

Artikel 265k

In de artikelen 253s en 336a is een blokkaderecht opgenomen dat kort gezegd inhoudt dat een pleegkind, dat met toestemming van zijn met gezag belaste ouder(s) of voogd in een pleeggezin is geplaatst en daar een jaar of langer woont, door die ouder(s) of voogd niet uit dat pleeggezin mag worden weggehaald zonder toestemming van de pleegouders. Het blokkaderecht is nu beperkt tot een vrijwillige plaatsing in een gezin en geldt dus niet voor plaatsingen in het kader van een ondertoezichtstelling en voor plaatsingen in een residentiële voorziening.

Dit artikel geeft pleegouders maar ook zorgaanbieders en aanbieders van zorg de mogelijkheid om het blokkaderecht in te roepen. Het toepassingsgebied van het inroepen van het blokkaderecht wordt derhalve verbreed. Ten eerste is het inroepen van het blokkaderecht niet meer beperkt tot vrijwillige plaatsingen, ook voor plaatsingen in het kader van een ondertoezichtstelling kan het blokkaderecht worden ingeroepen. Daarnaast wordt voor gedwongen plaatsingen ook een blokkaderecht aan zorgaanbieders of aanbieders van zorg gegeven. Continuïteit in de verzorging en opvoeding van een minderjarige is belangrijk. Het belang van het kind bij stabiliteit en continuïteit in zijn opvoeding en verzorging van het kind moet leidend zijn en kan zo desgevraagd beoordeeld worden door de kinderrechter, ongeacht de juridische situatie (in het vrijwillige én het gedwongen kader).

Deze regeling van het blokkaderecht vindt haar legitimatie primair in het familie- en gezinsleven dat betrokkenen met het kind hebben opgebouwd. Hoewel instellingen geen familie- en gezinsleven met de minderjarige opbouwen, wordt voorgesteld om ook aan zorgaanbieders en aanbieders van zorg een blokkaderecht te geven. Een minderjarige kan immers al langere tijd wonen in een instelling, en verplaatsing leidt dan evenzeer tot een wijziging van de opvoedingssituatie die niet altijd in het belang van het kind zal zijn. Om deze reden is ook aan zorgaanbieders en aanbieders van zorg een blokkaderecht gegeven.

Er zijn situaties waarin het bureau jeugdzorg het vermoeden heeft dat nalaten van ingrijpen in de feitelijke opvoedingssituatie ernstig nadeel oplevert voor de ontwikkeling van de minderjarige en het om die reden de minderjarige wil overplaatsen, terwijl de pleegouders of instelling het blokkaderecht inroepen. In die gevallen kan het bureau jeugdzorg aan de voorzieningenrechter in kort geding een voorziening vragen om het blokkaderecht te schorsen. Het moet dan gaan om spoedeisende zaken waarin, gelet op belangen van partijen, een onmiddellijke voorziening bij voorraad vereist is.

Artikel 265l

In dit artikel is de zogenoemde toetsende taak ondertoezichtstelling van de raad voor de kinderbescherming opgenomen. Voorgesteld wordt om deze taak niet alleen te verduidelijken maar ook aan te scherpen.

Het eerste en tweede lid bepalen dat het bureau jeugdzorg toestemming behoeft van de raad voor de kinderbescherming voor het doen van een verzoek tot het opheffen van de ondertoezichtstelling, het niet verlengen van de ondertoezichtstelling of de machtiging tot uithuisplaatsing of een tussentijdse beëindiging uithuisplaatsing. Uit onderzoek blijkt dat de toetsende taak ondertoezichtstelling niet goed functioneert¹¹. Het niet goed functioneren is het gevolg van het feit dat de raad door het bureau jeugdzorg te laat wordt geïnformeerd over het besluit tot niet-verlenging of beëindiging van de ondertoezichtstelling en de (machtiging) uithuisplaatsing. De raad kan echter ook debet zijn aan de niet goed verlopende samenwerking, bijvoorbeeld indien de raad het bureau jeugdzorg slechts sporadisch informeert over het te laat of niet compleet ontvangen van het verzoekschrift en de bescheiden.

Teneinde de werking van de toetsende taak te verbeteren, is geregeld dat het bureau jeugdzorg toestemming nodig heeft van de raad om zijn voornemen uit te voeren. Dit zal ertoe leiden dat de stukken tijdig worden aangeleverd en dat de raad – in het belang van het kind – de stukken kan beoordelen. Het is aan de raad voor de kinderbescherming en het bureau jeugdzorg om deze taak zo goed en efficiënt mogelijk vorm te geven.

Het derde lid bepaalt dat indien een minderjarige twee jaar of langer onder toezicht is gesteld, het verzoek tot verlenging van de ondertoezichtstelling een advies van de raad voor de kinderbescherming bevat met betrekking tot de verlenging van de ondertoezichtstelling. Deze bepaling is opgenomen, omdat de kinderrechtster goed moet kunnen beoordelen of verlenging van de ondertoezichtstelling nog steeds is aangewezen of dat wellicht de maatregel kan vervallen omdat de ouders de noodzakelijke zorg aanvaarden of dat een gezagsbeëindigende maatregel meer voor de hand ligt. De raad geeft zijn visie in de vorm van advies waarbij hij ingaat op de

---

¹¹ Zie Nederlandse Gezinsraad, Thuisplaatsing van pleegkinderen, Een onderzoek naar de thuisplaatsing van pleegkinderen na langdurige uithuisplaatsing in het kader van ondertoezichtstelling (2001) en Verwey-Jonker instituut, Met recht onder toezicht gesteld, Evaluatie herziene OTS-wetgeving, Utrecht (2000).

vraag of de ondertoezichtstelling niet onnodig wordt verlengd en of eventueel een gezagsbeëindigende maatregel meer aangewezen is.

Artikel 265m

Dit artikel is nagenoeg ongewijzigd overgenomen (zie het huidige artikel 265). Toegevoegd is dat degene, die gebruik wil maken van de geschillenregeling bedoeld in artikel 264 een advocaat nodig heeft om zijn verzoekschrift in te dienen. Dit is opgenomen om te voorkomen, dat niet elk klein geschil aan de kinderrechtster zal worden voorgelegd en opdat het verzoekschrift bovendien goed is voorbereid. Overigens kunnen de raad voor de kindbeschermer (artikel 243, tweede lid), en het bureau jeugdzorg en Nidos (vierde lid van dit artikel jo artikel 256, derde lid (nieuw)) – evenals bij de overige verzoeken die zij indienen bij de kinderrechtster in het kader van hun taakuitoefening - wel zonder advocaat gebruik maken van de geschillenregeling.

Onderdeel J

Artikel 266

Eerste lid

Het eerste lid geeft de grond voor de nieuwe gezagsbeëindigende maatregel. Er zijn twee gronden die in samenhang met de aanhef (“noodzakelijk voor het onbedreigd opgroeien”) kunnen leiden tot een gezagsbeëindigende maatregel. De aanhef brengt met zich mee dat de gezagsbeëindigende maatregel in ieder geval noodzakelijk moet zijn voor het onbedreigd opgroeien van het kind. De grond van de ondertoezichtstelling kent overigens dezelfde aanhef. De aanhef is ontleend aan de Wet op de jeugdzorg (zie artikel 5, eerste lid, Wjz).

Ouderlijke verantwoordelijk verzorging en opvoeding van hun kind (onder a)

In het eerste lid, onder a, is aansluiting gezocht bij de grond voor de ondertoezichtstelling. Indien het duidelijk is dat de ouders niet de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding kunnen dragen binnen een voor de persoon en de ontwikkeling van de minderjarige aanvaardbaar te achten termijn, kan de rechtbank het gezag van de ouders beëindigen. Dit in tegenstelling tot de ondertoezichtstelling: deze kan alleen worden uitgesproken indien de ouders wel in staat kunnen worden geacht om (op den duur) met behulp van hulp en steun de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding van hun kinderen (weer) op zich te nemen.

Een gezagsbeëindiging betekent, evenals bij een ondertoezichtstelling, een inmenging in het gezinsleven van ouders en kind. Om die reden vereist artikel 8 van het EVRM – niet alleen

dat de maatregel bij de wet is voorzien en dus niet willekeurig wordt genomen – maar ook dat, indien het doel met een lichtere maatregel kan worden bereikt, dat deze verkozen dient te worden boven de zwaardere maatregel. Daarnaast dient de inmenging in het gezinsleven die het gevolg is van de maatregel, in een redelijke verhouding te staan tot het doel dat met de maatregel wordt nagestreefd.

Bij de keuze die moet worden gemaakt, staat het belang van het kind voorop. Het gaat hier immers om een factor in het beslissingsproces die, in verhouding tot de belangen van anderen (met name die van een ouder en van gelijke behandeling van ouders onderling daaronder begrepen) volgens het IVRK als bij ieder te nemen beslissing als uitgangspunt dient te gelden. Het recht van een kind op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling en groei naar zelfstandigheid staat centraal. De keuze voor een gezagsbeëindigende maatregel is gerechtvaardigd indien binnen een voor de persoon en de ontwikkeling van de minderjarige aanvaardbaar te achten termijn niet verwacht kan worden dat de ouders hun verantwoordelijk ten aanzien van het kind kunnen waarmaken.

Teneinde aan de vereisten van het EVRM te kunnen voldoen, zullen in de meeste gevallen aan een gezagsbeëindiging een ondertoezichtstelling vooraf gaan. Niet zelden zal immers zonder voorafgaande ondertoezichtstelling te weinig feiten beschikbaar zijn om het verzoekschrift gezagsbeëindiging voldoende te kunnen onderbouwen. Dit is na een ondertoezichtstelling eenvoudiger, omdat dan beter verantwoord kan worden dat, ondanks de verleende hulp en steun, de ouders niet in staat zijn om hun verantwoordelijkheid te nemen.

Toch is het ook mogelijk om direct na de geboorte het ouderlijk gezag te beëindigen. In situaties waarin het bij de aanvang van het kindbeschermingstraject duidelijk is dat de ouder niet in staat zal zijn de opvoedingsverantwoordelijkheid binnen een voor de minderjarige aanvaardbare termijn op zich te nemen, kan direct de gezagsbeëindigende maatregel worden getroffen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om situaties waarin de ouders al jarenlang verslaafd zijn aan de harddrugs en er weinig of geen aanwijzingen tot verbetering zijn.

Overigens betekent een beëindiging van het gezag niet dat de ouders geen rol meer in het leven van hun kind spelen. Zo hebben zij recht op informatie over de ontwikkeling van hun kind en recht op contact met hun kind voor zover het belang van het kind zich hiertegen niet verzet. De ouders behouden hun onderhoudsplicht jegens hun kind en hebben te allen tijde de mogelijkheid om een verzoek in te dienen om hersteld te worden in het gezag. Dit verzoek kan worden toegewezen indien aan de gronden voor herstel van het gezag is voldaan (onderdeel O, artikel 277 (nieuw)).

Misbruik van gezag (onder b)

Er zijn situaties denkbaar waarin niet aan de grond onder a is voldaan maar de ouder het gezag zodanig misbruikt dat een gezagsbeëindiging is aangewezen. Misbruik van gezag is in de

geldende wet ook een grond voor ontzetting (artikel 269 (oud)). Met misbruik van gezag wordt bedoeld op een schending van plichten van de ouders door nalatigheid en door daden. Voorbeelden zijn het onthouden van onderwijs aan het kind of het uit winstbejag noodzaken van het kind tot overmatige arbeid. Onder misbruik van gezag valt uitdrukkelijk ook het plegen van enig misdrijf waarbij met name (zware) mishandeling van het kind of seksueel misbruik al snel tot het oordeel dat er sprake is van misbruik van gezag zal leiden. Uiteraard is misbruik van gezag op zichzelf geen reden om het gezag te beëindigen. De grond dient in samenhang met de aanhef te worden beoordeeld.

Tweede lid

Dit lid brengt tot uitdrukking dat ook in situaties waarin een voogd het gezag over de minderjarige uitoefent, een gezagsbeëindigende maatregel kan worden getroffen. Uiteraard dient hierbij aan de gronden zoals deze zijn opgenomen in het eerste lid te zijn voldaan.

Het gaat in dit lid om situaties waarin een tijdelijke gezagsvoorziening is getroffen, omdat de ouders in de onmogelijkheid verkeren het gezag uit te oefenen (tijdelijke voogdij, artikel 253r). Indien na verloop van tijd de ouders hiertoe wel weer in staat zijn, kunnen de ouders verzoeken de schorsing van het gezag op te heffen. De rechter kan het verzoek gemotiveerd afwijzen als hij dit in het belang van het kind noodzakelijk oordeelt (zie onderdeel E, artikel 253r, tweede lid). De tijdelijke voogdij loopt dan door en het gezag van de ouders blijft geschorst.

Juist in deze situaties kan duidelijkheid voor het kind belangrijk zijn met het oog op zijn gezonde en evenwichtige ontwikkeling en groei naar zelfstandigheid. Een gezagsbeëindigende maatregel kan die duidelijkheid geven.

Artikel 267

Dit artikel bepaalt wie bevoegd is om een verzoek tot een gezagsbeëindigende maatregel te doen. Voor de toelichting wordt verwezen naar de paragrafen 4.3 en 5 van het algemeen deel van de toelichting. Naast de raad voor de kindbescherming en het Openbaar Ministerie is ook degene die de minderjarige een jaar of langer als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt bevoegd om een verzoek tot een gezagsbeëindigende maatregel in te dienen. Deze mogelijkheid is met name relevant indien de raad voor de kindbescherming en het bureau jeugdzorg niet overtuigd zijn dat een gezagsbeëindigende maatregel is aangewezen, omdat de ondertoezichtstelling met uithuisplaatsing bij de pleegouders voldoende waarborgen biedt voor het onbedreigd opgroeien van het kind. De pleegouders kunnen dan een verzoek bij de rechter indienen.

Artikel 268

Als zich ernstige problemen in de opvoeding en verzorging van een kind voordoen kan, mits dit dringend en onverwijld noodzakelijk is, een schorsing in de uitoefening van het gezag worden uitgesproken. Dit kan ten aanzien van één ouder worden uitgesproken maar ook ten aanzien van beide ouders. Het gaat in dit artikel niet om een gezagsvoorziening. Indien het dringend en onverwijld noodzakelijk is om in het gezag over de minderjarige te voorzien, zonder dat beëindiging van het gezag aan de orde is, is een verzoek op grond van artikel 241 aangewezen.

Een schorsing van het gezag kan worden uitgesproken op twee gronden. Indien – kort gezegd – een ernstig vermoeden bestaat dat de grond voor een gezagsbeëindigende maatregel is vervuld of een medische behandeling noodzakelijk is. Evenals bij de voorlopige ondertoezichtstelling is niet in de aanhef opgenomen dat de maatregel “noodzakelijk is voor het onbedreigd opgroeien van de minderjarige”. Voldoende is dat het ernstige vermoeden bestaat dat aan de grond van de gezagsbeëindigende maatregel is voldaan (eerste lid, onder a) of een medische behandeling noodzakelijk is (eerste lid, onder b) . Het criterium “dringend en onverwijld noodzakelijk” is wel opgenomen, omdat het een spoedmaatregel betreft die niet zo maar getroffen kan worden. Het gaat derhalve om het ingrijpen in crisisachtige situaties. Dit wordt ook bevestigd door de regel dat in deze gevallen van het gebruikelijke voorafgaande verhoor van de ouders/voogd en de minderjarige van twaalf jaar of ouder kan worden afgezien als en omdat een snelle beslissing noodzakelijk is (vergelijk art. 800 lid 3 en 809 lid 3 Rv).

Het beginsel dat de overheid niet verder dan nodig ingrijpt in het ouderlijk gezag dan nodig is, brengt met zich mee dat, waar mogelijk, van een beperkte schorsing gebruik behoort te worden gemaakt. Dit is met name relevant in het geval het gezag wordt geschorst op grond van het eerste lid, onder b (medische behandeling). Het bureau jeugdzorg zal dan slechts de bevoegdheden krijgen, die noodzakelijk zijn in verband met bijvoorbeeld de operatie van de minderjarige.

Bij de voorlopige maatregelen is eenzelfde formulering gebruikt voor het vervallen van de maatregel. De maatregel vervalt na drie maanden tenzij voor het einde van de termijn om de definitieve maatregel van beëindiging van het gezag is verzocht.

Artikel 269

Zonder deze bepaling is het uitspreken van een ondertoezichtstelling voorbehouden aan de kinderrechter en kan zij voorts niet ambtshalve worden uitgesproken. Dit artikel geeft, evenals de huidige bepaling van artikel 271a, de rechtbank de mogelijkheid om te volstaan met de minder vergaande maatregel van de ondertoezichtstelling als dat voor het onbedreigd opgroeien van het kind voldoende is.

Onderdeel L, artikel 274

De grond om de ouder zonder gezag met het ouderlijk gezag te bekleeden nadat het gezag van de andere ouder is beëindigd, is aangepast aan de terminologie van het wetsvoorstel. Uitgangspunt is dat een dergelijk verzoek wordt toegewezen, maar de rechter kan het verzoek evenwel afwijzen indien dit in het belang van het kind noodzakelijk is, bijvoorbeeld om redenen van continuïteit in de opvoeding (vergelijk artikel 253g).

Onderdelen M en N, artikelen 275 en 276

De terminologie van deze artikelen is aangepast.

Onderdeel O, artikel 277

Dit artikel geeft de gronden waarop het gezag van een ouder na een gezagsbeëindigende maatregel hersteld kan worden. Bij de keuze die moet worden gemaakt of herstel van het ouderlijk gezag is aangewezen, is het belang van het kind uitgangspunt. Daarbij staat het recht van een kind op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling en groei naar zelfstandigheid centraal. Ook in de gevallen dat aan de voorwaarde onder b is voldaan, de ouder is derhalve in staat om de verzorging en opvoeding duurzaam op zich te nemen, kan in bepaalde gevallen de rechtbank het verzoek afwijzen om redenen die gelegen zijn in het belang van het kind. Na een langdurige uithuisplaatsing en verblijf in een pleeggezin kan herstel in het gezag bijvoorbeeld om redenen van het daardoor moeten doorbreken van een stabiele opvoedingssituatie niet in het belang van het kind zijn. Dit is afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval en dient uitdrukkelijk door de rechtbank te worden onderbouwd in zijn beschikking.

Onderdeel P, artikel 297

De terminologie van het derde lid is aangepast aan de terminologie van het wetsvoorstel.

Onderdeel Q, artikel 305

In dit artikel is de herziene taak van de raad voor de kinderbescherming opgenomen met betrekking tot het toezicht op de voogdij. Het bureau jeugdzorg zal over de uitoefening van de voogdij verantwoording afleggen aan de raad voor de kinderbescherming. Benadrukt zij dat de uitoefening van de voogdij de verantwoordelijkheid van het bureau jeugdzorg is en blijft.

De raad dient te beoordelen of de belangen van de minderjarige voldoende worden behartigd (waaronder het vertegenwoordigen van de minderjarige in burgerlijke handelingen en het voeren van het bewind over diens vermogen, artikel 337), of de minderjarige de noodzakelijke zorg ontvangt en of de in de wet- en regelgeving genoemde punten worden uitgevoerd. Het gaat hier in het bijzonder om de punten, genoemd in artikel 42 van het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg:

- a. de mate waarin het bureau jeugdzorg zich op de hoogte houdt van de ontwikkeling van de minderjarige, de aan hem bestede zorg en diens vermogen;
- b. de mate waarin het bureau jeugdzorg het contact tussen de minderjarige en zijn oorspronkelijke milieu bevordert;
- c. de mate waarin het bureau jeugdzorg bevordert dat de minderjarige persoonlijk contact heeft met een persoon buiten het bureau jeugdzorg; en
- d. het bureau jeugdzorg rekening houdt met een mogelijke overgang van het gezag naar de ouders of pleegouders.

Het bureau jeugdzorg legt verantwoording af over de uitoefening van de voogdij door jaarlijks een afschrift van het plan (zie artikel 40 Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg) en een verslag over het verloop van de voogdij aan de raad te sturen. Door de taak op deze wijze vorm te geven – het bureau jeugdzorg is reeds wettelijk verplicht jaarlijks een plan op te stellen/bij te stellen – wordt bewerkstelligd dat deze nieuwe taak zo min mogelijk extra werk oplevert voor het bureau jeugdzorg. Het is aan de instellingen om deze taak zo goed mogelijk vorm te geven maar het is niet ondenkbaar dat de verschillende zaken in een civiel casusoverleg worden besproken waarin tevens de zaken met betrekking de toetsende taak ondertoezichtstelling aan de orde komen. De raad kan in dit overleg reeds zijn visie geven. Bij twijfel kan de raad nader onderzoek instellen en dit aan het bureau jeugdzorg mededelen. Op deze wijze kan de taak efficiënt worden vormgegeven.

Indien een verschil van mening tussen het bureau jeugdzorg en de raad bestaat over de uitoefening van de voogdij dat ook na goed overleg niet oplosbaar is, is het noodzakelijk dat de rechter een knoop kan doorhakken. Om deze reden wordt voorgesteld om een geschillenregeling in te voeren naar analogie van de regeling zoals is geïntroduceerd voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling (artikel 264). De rechter heeft de vrijheid om in concreto vast te stellen welke regeling het belang van de minderjarige het meeste dient. Gezien de aard van de procedure, het is immers een geschillenregeling, ligt dit ook voor de hand. Het bureau jeugdzorg als wettelijk vertegenwoordiger en de raad hebben een verschil van mening en leggen dit aan de rechter voor. De kinderrechter dient, als een vergelijk tussen hen niet mogelijk blijkt, de ruimte te hebben om het geschil tot een oplossing te brengen met als uitgangspunt het belang van het kind.

Onderdeel U

Artikel 327

De gronden voor het beëindigen van de voogdij van een met de voogdij belaste natuurlijke persoon zijn opgenomen in dit artikel. De gronden voor de beëindiging van de voogdij van een bureau jeugdzorg zijn opgenomen in artikel 328. Evenals bij artikel 266 kunnen de

gronden slechts in samenhang met de aanhef (“noodzakelijk voor het onbedreigd opgroeien van de minderjarige”) leiden tot een gezagsbeëindigende maatregel.

Verantwoordelijk verzorging en opvoeding minderjarige (onder a)

Artikel 248 verklaart het tweede lid van artikel 247 van overeenkomstige toepassing voor voogden. Om deze reden is de formulering dezelfde als in artikel 266 (onderdeel J). Voor de toelichting en hetgeen daar is opgemerkt over het EVRM wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 266.

Misbruik van gezag (onder b)

Met misbruik van gezag wordt bedoeld op een schending van plichten van de voogd door daden en nalatigheid. Een van de verplichtingen van een voogd is vertegenwoordiging van de minderjarige in burgerlijke handelingen en het voeren van bewind over diens vermogen. Indien de voogd zich hierbij niet als goed voogd gedraagt, kan dit aanleiding zijn om de voogdij te beëindigen. Daarnaast valt onder misbruik van gezag ook uitdrukkelijk het plegen van enig misdrijf. Zie hierover ook de toelichting bij artikel 266.

Niet beschikken over de ingevolge artikel 2 van de Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie vereiste beginseltoestemming (onder c)

Artikel 2 van de Wet opnemings buitenlandse pleegkinderen bepaalt dat voor de opnemings van een buitenlands pleegkind voorafgaande toestemming van de Minister van Justitie nodig is (zogenoemde beginseltoestemming). Om in geval van niet-naleving van deze regel op een passende wijze te kunnen optreden, is in artikel 10 van deze wet aan de kinderrechter de bevoegdheid gegeven het bureau jeugdzorg te belasten met de voogdij over de minderjarige (i.c. buitenlands kind). Deze mogelijkheid omvat ook de beëindiging van het gezag dat de pleegouder ontleent aan een in het buitenland reeds uitgesproken adoptievonnis.

Artikel 328

De voogdij van het bureau jeugdzorg kan op twee gronden beëindigd worden. Ten eerste kan de voogdij worden beëindigd indien het bureau jeugdzorg zijn taken niet op verantwoorde wijze uitvoert. De Wet op de jeugdzorg geeft in het tweede lid van artikel 13 wat in ieder geval onder verantwoorde zorg dient te worden verstaan: een doeltreffende, doelmatige en cliëntgerichte uitvoering. Voor de uitoefening van de voogdij is in het bijzonder het derde lid van artikel 13 Wjz belang. Hierin staat dat de voogdij dient te worden uitgevoerd op basis van een plan dat is afgestemd op de behoefte van de cliënt (in dit geval de minderjarige) en niet wordt vastgesteld dan na overleg met die cliënt. Daarnaast kan de voogdij worden beëindigd indien het bureau jeugdzorg geen verantwoording aflegt over de uitoefening van de voogdij (onderdeel Q,

artikel 305). De raad voor de kindbescherming kan op grond van dit artikel in uiterste gevallen verzoeken de voogdij te beëindigen.

Het moge duidelijk zijn dat hier, evenals bij artikel 266, geen sprake is van een 'automatische' sanctie. De rechtbank zal moeten beoordelen of de beëindiging van het gezag in het concrete geval noodzakelijk is voor het onbedreigd opgroeien van de minderjarige. De gronden kunnen slechts in samenhang met de aanhef leiden tot een beëindiging van de voogdij. Indien de rechter de beëindiging uitspreekt, zal gelijktijdig op andere wijze in de voogdij over de minderjarige moeten worden voorzien.

Onderdeel V, artikel 331

Voor een toelichting op dit artikel wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 268.

Onderdelen X, Y en Z, artikelen 332a tot en met 335

De wijzigingen betreffen redactionele aanpassingen aan de nieuwe wettekst.

Onderdeel Aa, artikel 336a

Dit artikel geeft pleegouders de mogelijkheid om het blokkaderecht in te roepen. Het gaat om situaties waarin een natuurlijke persoon de voogdij uitoefent. In artikel 253s is het blokkaderecht van pleegouders geregeld. De redactie van de grond om het blokkaderecht te doorbreken, is aangepast aan de terminologie van het wetsvoorstel.

Artikel II

Onderdeel A, artikel 799a Rv

Het eerste lid vereist dat tevens de doelen die met de gevraagde ondertoezichtstelling worden beoogd alsmede de daarop afgestemde duur waarvoor de ondertoezichtstelling zal gelden, in het verzoekschrift worden opgenomen. Deze eis is aanvullend op de eisen die de artikelen 278 en 799 Rv stellen aan een verzoekschrift tot een ondertoezichtstelling.

Artikel III

Onderdeel A, artikel 3 Wjz

Lid 1 en lid 2, onder b

Op dit moment kennen de Wet op de jeugdzorg en het civiele recht (Burgerlijk Wetboek en Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) verschillende uitgangspunten ten aanzien het

verblijf of de woonplaats van de minderjarige. De Wet op de jeugdzorg neemt de provincie waarin de minderjarige duurzaam verblijft (artikel 3, tweede lid, Wet op de jeugdzorg) als uitgangspunt terwijl het civiele recht de juridische woonplaats van de minderjarige als uitgangspunt kiest (artikel 1:12 BW en 265 Rv).

In de reguliere gevallen van jeugdzorg is dit verschil geen probleem. Er ontstaan problemen indien een minderjarige langdurig uit huis is geplaatst over de grens van de provincie waarin zijn ouders wonen. Dit is onder meer het geval bij uithuisplaatsingen in het kader van een ondertoezichtstelling. Bij langdurige uithuisplaatsingen is na verloop van tijd slechts het bureau jeugdzorg van de provincie waarin de jeugdige duurzaam verblijft, bevoegd om een indicatiebesluit te nemen, terwijl de ondertoezichtstelling wordt uitgevoerd door een ander bureau jeugdzorg, namelijk dat van de provincie waarin de ouders woonplaats hebben.

Verzoeken tot verlenging van de ondertoezichtstelling en machtiging uithuisplaatsing dienen altijd te worden ingediend bij de rechtbank van de juridische woonplaats van de minderjarige (=woonplaats ouders, ook als het kind door de uithuisplaatsing feitelijk elders verblijft). Dit ligt ook voor de hand, omdat de ouders anders voor hun rechtszaak ver dienen te reizen. Wel is het problematisch als een ander bureau jeugdzorg het benodigde indicatiebesluit voor de machtiging uithuisplaatsing dient af te geven dan het bureau jeugdzorg dat de ondertoezichtstelling uitvoert. Dit levert onnodige bureaucratie op.

Om dit probleem op te lossen, is gekozen voor een pragmatische oplossing. De voorgestelde wijziging brengt mee dat in de bovengenoemde situatie twee bureaus jeugdzorg bevoegd zijn (duurzaam verblijf en woonplaats minderjarige) om een indicatiebesluit af te geven. De bureaus jeugdzorg kunnen in onderling overleg bepalen welke van de twee deze bevoegdheid feitelijk uitoefent. De bevoegdheid om een verlenging van de ondertoezichtstelling en machtiging uithuisplaatsing te verzoeken, blijft bij het bureau jeugdzorg van de juridische woonplaats van de minderjarige.

Door de voorgestelde wijziging ontstaan twee keuze mogelijkheden. Het bureau jeugdzorg onder wiens toezicht de minderjarige is gesteld, draagt de ondertoezichtstelling over aan het bureau jeugdzorg in de provincie waarin de minderjarige duurzaam verblijft. Dit kan op grond van artikel 259 (nieuw). Dit bureau jeugdzorg vraagt dan ook verlenging van de maatregel en heeft hiervoor de bijbehorende bevoegdheden: indienen verzoek ondertoezichtstelling en afgeven indicatiebesluit.

Ook kan gekozen worden om niets te wijzigen. Het bureau jeugdzorg dat de ondertoezichtstelling uitvoert, blijft dit doen. Echter, door de voorgestelde wijziging is hij ook bevoegd om het benodigde indicatiebesluit af te geven t.b.v. verlenging van de machtiging uithuisplaatsing en is hij niet meer afhankelijk van het bureau jeugdzorg van de provincie waarin de minderjarige duurzaam verblijft.

Onderdeel B, artikel 53, eerste tot en met vierde lid, Wjz

Eerste lid

In artikel 53, eerste lid, wordt een verwijzing naar de taak genoemd in artikel 10, eerste lid, onder b, opgenomen. Deze taak betreft de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Voor de uitoefening van deze taak kunnen persoonsgegevens zonder toestemming door de stichting worden verwerkt indien dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Hiermee wordt duidelijkheid gegeven over de verwerking zonder toestemming en hoeft niet langer te worden getoetst aan de criteria van artikel 8 Wbp, welk artikel de gronden geeft waarop persoonsgegevens mogen worden verwerkt.

Tweede lid

Met de voorgestelde aanvulling van het tweede lid wordt duidelijkheid gegeven over de verwerking van bijzondere gegevens in het kader van een ondertoezichtstelling door het bureau jeugdzorg. Ook hiervoor geldt, evenals in het eerste lid, het criterium dat er een noodzaak dient te bestaan met betrekking tot de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Zoals in paragraaf 6 van het algemeen deel van de toelichting is aangegeven, wordt hiermee een grondslag geboden voor de verwerking van gezondheidsgegevens en politie- en strafvorderlijke gegevens van anderen dan de cliënt, alsmede voor de verwerking van eventuele overige bijzondere gegevens.

Derde lid

Voorgesteld wordt dat derden die beroepshalve over inlichtingen beschikken inzake feiten en omstandigheden die de persoon van het kind dat onder toezicht is gesteld, diens verzorging en opvoeding of de persoon van een ouder of voogd betreffen, de stichting daarvan op de hoogte kunnen stellen indien dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Deze informatieverstrekking kan zonder toestemming en met doorbreking van een beroepsgeheim plaatsvinden.

Het begrip “derden die beroepshalve over informatie beschikken” is in paragraaf 6 reeds aan de orde gekomen en ziet met name op de huisartsen, kinderartsen, schoolartsen, het consultatiebureau, leerkrachten, leerplichtambtenaren en de crèche. Met de formulering “inlichtingen inzake feiten en omstandigheden die de persoon van de minderjarige of diens verzorging en opvoeding betreffen” is aangesloten bij artikel 377c, eerste lid. Niet iedere informatie hoeft te worden verstrekt; de informatieverstrekking in het kader van de ondertoezichtstelling aan bureau jeugdzorg dient noodzakelijk te zijn voor de uitoefening van de ondertoezichtstelling.

Met het begrip “noodzakelijk” wordt aangegeven dat aan de inlichtingen bepaald van belang voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling moeten zijn. Dit betekent dat niet iedere

kleinigheid met betrekking tot de situatie van de minderjarige in aanmerking komt voor verstrekking aan het bureau jeugdzorg. Hierbij zij opgemerkt dat wel te allen tijde in aanmerking moet worden genomen dat informatie, die bij een eerste beoordeling van weinig gewicht lijkt, met name in combinatie met andere signalen van andere professionals, toch van groot belang kan zijn. Uit de signalen tezamen kan bijvoorbeeld blijken dat de minderjarige uit huis moet worden geplaatst om zijn veiligheid te kunnen garanderen.

Bij noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling kan worden gedacht aan informatie die niet kan worden gemist en waarover het bureau jeugdzorg de beschikking dient te hebben bijvoorbeeld met het oog op het bereiken van de vastgestelde doelen, met het oog op de beoordeling of een uithuisplaatsing van de minderjarige gedurende dag en nacht is aangewezen, of met het oog op de beoordeling of een gezagsbeëindiging is aangewezen. De gezinsvoogdijwerker heeft informatie nodig om zijn taken te kunnen vervullen. Hij moet toezicht houden op de minderjarige en dus toezien op zijn veiligheid. Daarnaast dient hij het gezin op adequate wijze hulp en steun te verlenen teneinde de ouders of de ouder in staat te stellen de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding te kunnen dragen.

Onder informatie inzake feiten en omstandigheden die de verzorging en opvoeding betreffen valt ook informatie over andere gezinsleden, zoals broers en zussen. Ook informatie over "foute" vrienden kan hieronder worden geschaard, omdat deze informatie van belang kan zijn voor de opvoeding van het betreffende kind. Naarmate de minderjarige ouder is, zal de informatievertrekking meer zien op diens persoon dan op de verzorging en opvoeding (zie het voorgestelde artikel 262, derde lid). Informatie over de persoon van de ouders of voogd wordt afzonderlijk genoemd, omdat wellicht niet steeds duidelijk zal zijn of deze informatie wel of niet valt onder het begrip opvoeding en verzorging van het kind. Bij inlichtingen die de persoon van een ouder of voogd betreffen kan gedacht worden aan de psychische gesteldheid van een ouder of een criminele achtergrond.

De informatie kan desgevraagd of eigener beweging wordt verstrekt. Wanneer de informatie door de derde niet op diens initiatief wordt verstrekt en bureau jeugdzorg bepaalde signalen met betrekking tot het kind heeft opgevangen en hierover informatie wenst, kan bureau jeugdzorg hierom verzoeken. De derde zal vervolgens moeten bezien of er sprake is van feiten en omstandigheden die de persoon van het kind, diens verzorging en opvoeding of de persoon van een ouder betreffen en zal moeten beoordelen of deze gegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Wanneer hiervan sprake is kan de derde deze gegevens aan het bureau jeugdzorg te verstrekken en staat een beroepsgeheim hieraan niet in de weg.

Vierde lid

In het vierde lid wordt ten opzichte van het huidige derde lid een verheldering gegeven met betrekking tot de informatieverstrekking in het kader van kindermishandeling. Duidelijk naar

voren komt dat het een meldrecht met betrekking tot de genoemde informatie betreft met de mogelijkheid om zonder toestemming van degene die het betreft indien nodig het beroepsgeheim te doorbreken. Een dergelijke derde die beschikt over inlichtingen die noodzakelijk kunnen worden geacht om een situatie van kindermishandeling te beëindigen of een redelijk vermoeden van kindermishandeling te onderzoeken, kan een melding doen. Ook wanneer er een melding is gedaan en bij het advies- en meldpunt kindermishandeling een vermoeden van kindermishandeling bestaat, kan verdere informatie gewenst zijn om de melding te kunnen onderzoeken. Ter verduidelijking is dan ook opgenomen dat de informatie desgevraagd en uit eigener beweging kan worden verstrekt. De derde zal steeds moeten beoordelen of er sprake is van een situatie van beëindiging van kindermishandeling of van een redelijk vermoeden van kindermishandeling. Wanneer hiervan sprake is kan de informatie die op deze gevallen betrekking heeft door de derde worden verstrekt. Hiertoe zal steeds een afweging moeten worden gemaakt door de derde. Zoals uit het vierde lid volgt staat een beroepsgeheim hieraan dan niet in de weg.

De Minister van Justitie,

De Minister voor Jeugd en Gezin,